

Ikony filmu 50. a 60. let

BcA. Leona Smržová, DiS.

Diplomová práce
2016

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Ateliér Design obuvi
akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **BcA. Leona Smržová, DiS.**
Osobní číslo: **K13318**
Studijní program: **N8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Multimédia a design – Design obuvi**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Filmové ikony 50. a 60. let**

Zásady pro vypracování:

1. Teoretická část:

Rozeberte téma filmových ikon 50. a 60. let.

2. Praktické části:

Vypracujte návrhové řešení obuvi inspirované filmovými ikonami 50. a 60. let. Navrhněte a vypracujte modelové řešení kolekce o rozsahu 4 párů obuvi. Svůj návrh dokumentujte v závěrečné písemné zprávě v minim. rozsahu 25 normostran. Součástí práce je doložené stříhové řešení včetně technického nákresu.

Diplomovou práci vypracujte v rozsahu 60 normostran, včetně dokumentace a obrazových příloh, tj. v počtu minimálně 15 normostran. Součástí práce je prezentace na CD-ROM ve dvou vyhotoveních a dále odevzdáte poster 100 x 70 cm v tištěné podobě. Na samostatném nosiči CD-ROM odevzdejte v minimálním počtu 10 kusů obrazovou dokumentaci praktické části závěrečné práce pro využití v publikacích FMK. Formát pro bitmapové podklady: JPEG, barevný prostor RGB, rozlišení 300 dpi, 250 mm delší strana. Formáty pro vektory: AI, EPS, PDF. Loga a texty v křivkách. V samostatném textovém souboru uveďte jméno a příjmení, login do Portálu UTB, obor (ateliér), typ práce, přesný název práce v českém a anglickém jazyce, rok obhajoby, osobní email, osobní web, telefon. Přiložte i osobní fotografii v tiskovém rozlišení.

Rozsah diplomové práce: **minimálně 45 normostran**
Rozsah příloh: **minimálně 15 normostran**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

HANSFORD, Andrew & HOMER, Karen: Dressing Marilyn, How a Hollywood icon was styled by William Travilla: Goodman Books, 2011; ISBN 978 1 84796 020 7.

TUČNÁ, Dagmar, ŘÍHOVSKÝ, Rostislav: Vývoj tvarů obuvi; PRAHA 1967.

BAUDOT, Francois: Móda storočia; IKAR, 2001; ISBN 80-551-0127-2.

Balenciaga: Assouline, 2004; ISBN: 284323624X .

JAROŠOVÁ, Helena: Filozofie těla; VYSOKÁ ŠKOLA UMĚLECKOPRŮMYSLOVÁ V PRAZE, 2013;

ISBN 978-80-86863-63-4.

KOLEKTÍV: 501 filmov, ktoré musíte vidieť; SLOVART, 2011; ISBN 978-80-556-0116-8.

Vedoucí diplomové práce: **MgA. Jana Buch**
Ateliér Design obuvi
Datum zadání diplomové práce: **30. října 2015**
Termín odevzdání diplomové práce: **16. května 2016**

Ve Zlíně dne 2. prosince 2014

doc. MgA. Jana Janíková, ArtD.

děkanka

MgA. Jana Buch
vedoucí ateliéru

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně ..... 6.5.2016 .....

LEONA SMEŽOVÁ

Jméno, příjmení, podpis

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídnou k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Teoretická časť je zameraná na filmy a ikony 50. a 60. rokov. Prelínajú sa tam role s reálnymi životmi samotných hercov. V ďalšej kapitole je prehľad strihov a tvarov odevu a obuvi daného obdobia, v rátane najväčších mien módy. Z nich najviac spracovanými sú herečka Marilyn Monroe a kostymér Travilla, ktorých dielo slúži následne ako inšpiračný zdroj k praktickej časti tejto práce. Výstupom sú štyri kompletne dámske modely, odev s doplnkami a obuvou, ktoré sú vytvorené pre stvárnenie hereckej role novej MM.

Kľúčové slová: ikony, filmy, 50. roky, 60. roky, James Dean, Marlon Brando, Marcello Mastroianni, Sophia Loren, Audrey Hepburn, Marilyn Monroe, Ferragamo, Travilla.

ABSTRACT

The theoretical part is focused on films and icons 50s and 60s. Inosculating with there roles with real-life of actors. The next chapter is an overview of patterns and shapes of clothes and shoes of that period, including biggest names in fashion. Of these are most processed actress Marilyn Monroe and costume designer Travilla whose work is used subsequently as a source of inspiration for the practical part of this work. The outcome are four complete women's models, clothes with accessories and shoes that are made for a new acting role MM.

Keywords: icons, films, 50s, 60s, James Dean, Marlon Brando, Marcello Mastroianni, Sophia Loren, Audrey Hepburn, Marilyn Monroe, Ferragamo, Travilla.

Motto:

„Toto je desať percent šťastie, dvadsať percent zručnosti, pätnásť percent koncentrovaná sila vôle, päť percent potešenie, päťdesiat percent je utrpenie a tých sto percent tvorí dôvod na to, zapamätať si to meno.“

Mike Shinoda

Ďakujem vedúcej práce pani MgA. Jane Buch za tému a konzultácie; mame za život, a že stále stojí pri mne; Janovi, Dite a Mirovi za to, že boli mojou najbližšou rodinou posledný polrok tu a aj Lerimu za ružový pohľad na svet. Ďalej ďakujem všetkým, s ktorými som tiež konzultovala, podporovali ma v práci, rozptyľovali a držali nad vodou keď bolo treba.

Prehlasujem, že odovzdaná verzia diplomovej práce a verzia elektronická nahratá do IS/STAG sú totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	8
I TEORETICKÁ ČÁST.....	9
1 „DEJTE DÍVCE SPRÁVNÉ BOTY A DOBUDE SVĚT.“	10
1.1 FILM V OBDOBÍ 50. A 60. ROKOV 20. STOROČIA	10
1.1.1 “A Streetcar Named Desire“ – 1951	13
1.1.2 The Wild One – 1953	14
1.1.3 How To Marry A Millionaire – 1953.....	15
1.1.4 Gentlemen Prefer Blondes – 1953	17
1.1.5 “Rebel Without a Cause“ – 1955	18
1.1.6 Funny Face – 1957	20
1.1.7 Some Like It Hot – 1959.....	21
1.1.8 A bout de souffle – 1960.....	23
1.1.9 Breakfast at Tiffany's – 1961	24
1.1.10 Something's Got To Give – 1962.....	25
1.1.11 Matrimonio all'italiana – 1964	26
1.1.12 A Countess From Hong Kong – 1967.....	28
1.2 IKONY FILMU 50. A 60. ROKOV 20. STOROČIA	30
1.2.1 James Dean (* 8. 2. 1931 – † 30. 9. 1955).....	30
1.2.2 Marlon Brando (* 3. 4. 1924 - † 1. 7. 2004)	32
1.2.3 Marcello Mastroianni (* 28. 9. 1924 - † 19. 12. 1996).....	34
1.2.4 Sophia Loren (* 20. 9. 1934)	35
1.2.5 Audrey Hepburn (* 4. 5. 1929 - † 20. 1. 1993).....	38
1.2.6 Marilyn Monroe (* 1. 6. 1926 - † 5. 8. 1962)	40
2 MÓDA 50. & 60. ROKOV	46
2.1 OBUV OBDOBIA 50. A 60. ROKOV	46
2.2 ODEV OBDOBIA 50. A 60. ROKOV	54
2.2.1 Kostýmový dizajnér Travilla.....	55
II PRAKTICKÁ ČÁST	57
3 PORTRÉT MM.....	58
3.1 PRVÉ NÁVRHY A PRÍPRAVA	59
3.1.1 Kopytá	59
3.1.2 Stielky – Jafra Shoecomponents, s r.o., Otrokovice	59
3.1.3 Podpätky – Soles 2 Walk spol. s r. o., Březůvky	60
3.2 JEDNOTLIVÉ MODELY MM	61
3.2.1 Opaľovacie plavky a sandále	62
3.2.2 Župan, podväzkový pás, krytky a „pantoflíčky“	64
3.2.3 Šaty, kabelka, rukavica a „lodičky s otvorenou pätou“	67
3.2.4 Bodkované šaty a lodičky	70
ZÁVER	72
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY A INETRNET. STRÁNOK	73
ZOZNAM OBRÁZKOV	75
ZOZNAM PRÍLOH.....	80

ÚVOD

Slovo *ikona* v pravom slova zmysle je kresťanský obraz, ktorý bol všeobecne uznávaný spoločnosťou veriacich. Dnes sa toto slovo používa nie len v súvislosti s náboženskými obrazmi, ale ikonami sa nazývajú aj ľudia z našej histórie či prítomnosti, ktorí určitým spôsobom zasiahli do života iných. Ikony sú osobné, menia náš svet a každý má tú svoju, ktorej sa chce v niečom podobať, ktorá ho inšpiruje, či ktorú svojim správaním pripomína.

Na začiatok chcem v teoretickej časti spracovať film ako taký a rozobrať dvanásť filmov z obdobia 50. a 60. rokov, ktoré ma ďalej budú inšpirovať v práci. V druhej polovici prvej kapitoly priblížim život a dielo šiestich, mnou vybraných hercov tohto obdobia, ktorí sú ikonami pre mňa. V ďalšej časti zhrniem obuv tohto obdobia, v skratke sa zameriam aj na siluety odevu a spomeniem pár veľkých nezabudnuteľných mien módy. Najväčšiu pozornosť však budem venovať ikone ako bol *Ferragamo* a dielam kostyméra *Travillu*, ktorých spolupráce s *Marilyn Monroe* sú očarujúce ešte dnes.

V praktickej časti sa budem zaoberať samotnou ikonou *Marilyn Monroe*, ktorá sa mi stala hlavnou inšpiráciou tvorby. Rozhodla som sa pracovať na celkových modeloch, keďže celá moja práca je o filme, hercoch a hlavne živote na javisku. Chcem v nej vytvoriť možnosť znovuzrodenia hviezdy MM. Prejdeme od základu výberom kopyta, stielky, podpätkov, cez prácu na návrhoch až po zhotovenie štyroch kompletných modelov odevu a obuvi.

„I když jste na správné cestě, budete-li jen sedět a čekat, nakonec nikam nedojdete.“

Will Rogers

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 „DEJTE DÍVCE SPRÁVNÉ BOTY A DOBUDE SVĚT.“

Tento citát speváčky a herečky Bette Midler, ktorá svoju kariéru začala až v 70. rokoch krásne vystihuje to, že nie len šaty robia človeka, ale sú to hlavne topánky, ktoré formujú našu osobnosť. Predsa len to ako sa cítime, v tom čo máme na sebe, sa odráža hlavne v postoji tela, vo výraze tváre a celkovo v prezentácii pred ostatnými.

Obdobie 50. a 60. rokov 20. storočia mi je veľmi blízke, nie len filmami a hereckými ikonami, ale aj módou. Toto ťažké obdobie znovuzrodenia po vojne menilo svet. Ľudia sa chceli viac baviť, točili sa nové filmy a objavovali nové mladé talenty.

1.1 Film v období 50. a 60. rokov 20. storočia

Od svojich začiatkov koncom 19. storočia prešiel filmový priemysel veľkými zmenami. Éru pohybujúcich sa obrázkov a krátkych nemých filmov zameraných na pantomímu, doplnila v roku 1927 prvá zvuková stopa. V období 30. a 40. rokov sa zvuk a nahrávacie zariadenia zdokonaľovali od statických, späť k natáčaniu filmu vo voľnom priestranstve.

Po vojne sa postupne krajina začala spamätávať, dokumentárne filmy a spracovávané záznamy vojenských kamier už boli na ústupe. Ľudia vytvárali nové smery, potrebovali viac tvoriť a zabudnúť na utrpenie, ktoré prežili.

V USA nebol rozvoj kinematografie v 50. rokoch tak rýchli a priaznivý, pre napätie kapitalistického a socialistického sveta, ktoré tu bolo veľmi citeľné. „V Spojených štátoch amerických vznikol Výbor pre neamerickú činnosť. Z toho vyplývalo, že každý pracovník v oblasti kinematografie bol nútený predstúpiť pred komisiu a vyjadriť svoj názor na probléme „hrozby zo strany komunizmu“.“¹

No aj napriek tomuto postoju sa filmy v USA točili, a nastal aj rozkvet nového filmového žánru, muzikálu. Napríklad muzikál *Američan v Paríži* z roku 1950 od režiséra **Vincenta Minelliho**, bol ocenený až piatimi Oscarmi. V tomto období sa objavuje množstvo nových tvorcov a množstvo nových tvárí filmového plátna. Medzi nich patrí aj režisér **Stanley Kubrick** a jeho psychologický film *Cesty slávy* z roku 1957.

---

¹ VOLKO, Ladislav: Slávne osobnosti filmu, *cit.* str. 147.

Na prelome 50. a 60. rokov vzniká v New Yorku prúd „*New American Cinema*“, ktorý zväčša nakrúca krátkometrážne dokumentárne, experimentálne až vulgárne filmy. Začínajú sa spracovávať aj témy rasizmu a zobrazujú sa aj ostré spoločenské drámy. Hlavne pre film 60. rokov je široký tematický záber charakteristický.

V **Taliansku** sa v tomto období začína druhá etapa neorealizmu, no tvorcovia sa názorovo líšia. Jednak sa pokračovalo v natáčaní sociálno-kritických filmov, ktorými sa zaoberali režiséri **Vittorio De Sica** a **Luchino Visconti**. Z druhej strany režiséri ako **Federico Fellini** (*Sladký život* z 1960, *Osem a pol* z 1962) a **Michelangelo Antonioni** (*Výkrik* z 1957, *Zväčšenina* z 1966) riešili vo svojich filmoch všemožné ľudské problémy cez predstavy, sny a svoje pocity.²

Začiatkom 50. rokov sa moc kinematografii vo **Francúzsku** nedarilo, obrat nastal až na prelome k 60. rokom. „*Mladí kritici sústredení okolo parížskeho filmového časopisu Cahier du Cinéma, ktorí ostro vystupovali proti strnulosti domácej tvorby, dostali príležitosť nakrúcať filmy. Hoci to boli názorovo odlišní umelci, spájali ich odpor k oficiálnemu umeniu, hľadanie nových výrazových prostriedkov a foriem. Do filmu vniesli bezprostrednejší štýl rozprávania a nedejovosť. Ich experimenty boli však neraz i na úrok zrozumiteľnosti diela.*“³ Boli to napríklad **Jean-Luc Godard**, **Jacques Rivette**, **Claude Chabrot** a mnohí ďalší.

Aj v **Anglicku** sa proti systému búrili mladí filmoví tvorcovia. V kinách sa premietali zväčša len americké filmy a oni boli proti takémuto komerčnému podnikaniu. Na prelome 50. a 60. rokov vytvorili hnutie slobodného filmu – „*Free Cinema*“. Ako predzvesť k tomuto kroku bolo v roku 1958 natočenie filmu *Miesto hore* od režiséra **Jacka Clayтона**, v ktorom kritizoval spoločnosť malomeštiactva. K hnutiu sa radia aj filmy ako *V sobotu večer, v nedeľu ráno* z roku 1960 od **Karla Reizsa**, o rok neskôr natočil **Tony Richardson** film *Kvapka medu* a v roku 1962 bol zasa natočený film *Také milovanie* od **Johna Schlesingera**.

V kinematografii vo **Švédsku** vládol **Ingmar Bergman**, ktorý bol tamojšou ikonou na dlhú dobu a ani nové mená mladých tvorcov ho v období 50. a 60. rokov nezatičili.

---

² VOLKO, Ladislav: Slávne osobnosti filmu. [parafráza, s. 140-157]

³ VOLKO, Ladislav: Slávne osobnosti filmu, *cit.* str. 151.

„V socialistických krajinách bola iná situácia ako v kapitalistických. Takmer vo všetkých bola kinematografia znárodnená. Vytvorili sa predpoklady pre plánovaný rozvoj filmového umenia. ... Koncom päťdesiatych rokov a v šesťdesiatych rokoch už mali jednotlivé socialistické kinematografie osobitú tvár a stali sa súčasťou vyspelej európskej kinematografie.“⁴

Začiatkom 50. rokov sa v **Českej** kinematografii objavuje meno **Otakar Vávra**, ktorý vychádzal pri svojej tvorbe z revolučných národných tradícií. Medzi jeho filmy patrí napríklad trilógia *Jan Hus* z roku 1954 alebo *Proti všem* z roku 1957. Ďalším predstaviteľom bol **Karel Zeman**, ktorý so svojím filmom *Vynález zkázy* z roku 1958 zožal svetový úspech. Na **Slovensku** toto obdobie patrilo tvorbe **Paľa Bielika**, budovateľské drámy ako *Priehrada* z roku 1950 a *Lady sa pohli* z roku 1952, problematiku SNP je zasa v jeho filme *Kapitán Dabač* z roku 1959. Robotnícka tematika bola prvýkrát spracovaná v *Boji do Miroslava Cikána* z roku 1951.⁵

„Aj v **Československu** začalo v šesťdesiatych rokoch tvoriť mnoho mladých filmárov. Obrátili pozornosť k spoločenským problémom, zamerali sa na pocity súčasného človeka, hľadali nového, nepatetického hrdinu – človeka prežívajúceho svoje malé i veľké každodenné problémy. Kritika nazvala tento prúd „novou vlnou“.“⁶

Aj napriek tomu, že tu bola spoločenská kríza vznikli filmy ako v 1962 *Slnko v sieti* od **Štefana Uhra**, 1964 *Černý Petr* a 1965 *Lásky jedné plavovlásky* od **Miloša Formana**, ale aj prvý československý muzikál z roku 1964 *Starci na chmelu* od **Ladislava Rychmana**. Film *Ostro sledované vlaky* od **Jiřího Menzla** z 1966, bol o rok neskôr ocenený Oscarom.⁷

V období 50. a 60. rokov nastal veľký prelom aj v technike. Čierno-biely obraz vystriedal veľmi rýchlo farebným a tento progres je vidieť už od začiatku 50. rokov.

Pre túto prácu som si vybrala filmy, ktoré mám rada alebo tie, na ktoré som pri spracovávaní náhodne narazila a zaujali ma. Tento výber je môj subjektívny a nezahŕňa filmy všetkých spomínaných krajín, ani všetky druhy, ktoré sa v období natočili. Väčšina z vybraných sú romantické a radila som ich podľa roku, v ktorom mali oficiálne prvú premiéru.

---

⁴ VOLKO, Ladislav: Slávne osobnosti filmu, *cit.* str. 153.

⁵ VOLKO, Ladislav: Slávne osobnosti filmu [parafráza, s. 140-157]

⁶ VOLKO, Ladislav: Slávne osobnosti filmu, *cit.* str. 155.

⁷ VOLKO, Ladislav: Slávne osobnosti filmu [parafráza, s. 140-157]

1.1.1 “A Streetcar Named Desire“ – 1951

Réžia: Elia Kazan. Scenár podľa divadelnej hry: Tennessee Williams. Adaptácia: Oscar Saul. Kamera: Harry Stradling Sr. Hudba: Alex North. Kostýmy: Lucinda Ballard.

USA – čierno-biela dráma.

V slovenskom znení *Električka zvaná Túžba*, v hlavných úlohách *Vivien Leigh*, *Marlon Brando* a *Kim Hunter*.

Príbeh sa odohráva v New Orleans, kde ide Blanche (V. Leigh) za svojou sestrou Stellou (K. Hunter), ktorá sa tam vydala za Poliaka Stanleyho Kowalského (M. Brando). Blanche je učiteľka angličtiny, ktorá so sestrou prišla o celý majetok po otcovi, bola na to všetko doma sama a po vzťahu, ktorý jej nevyšiel sa nervovo zrútila. Prišla o prácu učiteľky, ale sestre tvrdí, že dostala dovolenku, aby sa z toho dostala. Keď je už u Kowalských, Stanley vybuchne kvôli drahým šatám, kožušinám a šperkom, ktoré si Blanche doviezla a dožaduje sa majetku, na ktorý má právo aj jej sestra.

Obrázok 1 Stanley a Blanche

Stanley je obyčajný chlap, ktorý pracuje aby mohol žene dať aspoň strechu nad hlavou. Blanche nie je spokojná ani s jednoduchým bytom, v ktorom jej sestra žije a ani s ním, a jeho správaním primitívneho burana. Pri hraní kariet to Stanley zasa raz preženie s alkoholom, prasknú mu nervy z tých zmien a pri bitke silou sotí aj do Stelly. Tá je tehotná a bojí sa o seba aj dieťa a so sestrou idú ku susedke, kým z toho vytriezveje. Blanche je

šokovaná ako rýchlo mu dokázala odpustiť. Nevie pochopiť, že aj takto môže vyzerat' láska. Postupne vychádzajú na povrch tajomstvá z minulosti Blanche. Zo školy ju vyhodili hlavne preto, že sa zaplietla zo študentom a od vtedy trpí aj halucináciami. Stanleyho kamarát Mitch má o ňu záujem a chce si ju vziať, no on mu prezradí o nej pravdu, preto ani nepríde na oslavu narodenín, ktorú pre ňu pripravila sestra. Od Stanleyho dostane lístok nazad domov, aby jej ukázal ako je tam vítaná. Na Stellu prídu pôrodné bolesti, a keď sa po oslave narodenia syna Stanley vráti do bytu, kde Blanche zostala sama, zasa do nej rýpe a nakoniec ju znásilni. Keď sa Stella vráti z nemocnice, už vie čo sa stalo, ale vie aj, že sestra potrebuje pomoc. Zbalí jej veci a keď príde doktor, Blanche si myslí, že je to nový nápadník, no keď zistí pravdu, nervovo sa zrúti a liečeniu sa už nevyhne. Stella vezme syna a odchádza žiť k susedke. Končí to výkrikmi jej mena a zúfalým nárekom Stanleyho.

Vo filme majú herečky krásne ľahké šaty, zväčša zaväzovacie, len je škoda, že v čierno-bielych záberoch nevidíme ich určite jemné pastelové farby. Iba v jednom zábere sa bavia o modrých šatách, ktoré jej má Stella vytiahnuť z kufra, takže si môžeme len domyslieť akú asi konkrétnu farbu mali naživo. Tak isto v inom zábere Stanleyho pyžama, s použitým materiálom, ktorý mohol mať aj zaujímavú farebnosť. Damašek, ktorý sa vtedy využíval celkom často, no dnes sa s ním stretávame len veľmi málo.

1.1.2 The Wild One – 1953

Réžia: László Benedek. Scenár: Ben Maddow. Kamera: Phil Stern. Hudba: Leith Stevens. Kostýmy: Mary Zophres.

USA – čierno-biela dráma.

V slovenskom znení *Divoch*, v hlavnej úlohe *Marlon Brando*.

Mladý Johnny Strabler je vodca motokárskeho gangu Čiernych rebelov. Bez nejakého konkrétneho cieľa jazdia po krajine, až sa jedného dňa zastavia v mestečku Wrightsville, kde si spravia preteky, pri ktorých skončia s motorkou v miestnom bare. Majiteľ je rád už len preto, že tam budú viac piť a bude mať väčšiu tržbu. Jeho brat, miestny policajt sa má však pred bandou na pozore. Johnnymu padne do oka policajtova dcéra, Kathie (*Mary Murphy*), ktorá pracuje ako barmanka. S príchodom konkurenčného gangu prídu aj nepríjemnosti a pokojné mestečko sa zrazu ocitá v násilnom boji medzi nimi. Pár chlapcov vrátane Johnnyho chytí polícia, budú musieť napáchané škody na majetku zaplatiť

a opustiť s gangom mesto. Trochu romantiky nás čaká na konci, kedy sa Johnny predsa len vráti za Kathie, sadne si na koniec baru a dá si kávu. Je tam odkaz na príbeh, ktorý mu rozprávala, sen ako by chcela, aby ju niekto odtiaľto tak jednoducho odviezol. Na pamiatku jej tam Johnny nechá trofej, ktorú ukradol na jedných pretekoch, ako prísľub otvoreného konca. Ona s ním síce neodišla, ale on sa ešte vráti.

Motorkárske odevy, ktoré sa začali nosiť po tomto filme vo väčšom, pretrvávajú stále, jednak v módných fázach, ktoré sa opakujú, ale aj s ľuďmi, ktorí motorkami žijú. Kožené bundy, či už s nápismi gangov na chrbte alebo bez nich asi nikdy nezostarnú a vždy zostanú v kolekciách svetových značiek.

Obrázok 2 Johnny Strabler a motorkársky gang Čiernych rebelov

1.1.3 How To Marry A Millionaire – 1953

Réžia: Jean Negulesco. Scenár: Nunnally Johnson, Zoe Akins, Dale Eunson. Kamera: Joseph MacDonald. Hudba: Alfred Newman, Cyril J. Mockridge. Kostýmový dizajnér: Travilla.

USA – romantická komédia.

V slovenskom znení *Ako si vziať miliónára*, v hlavných úlohách s **Betty Grable**, **Marilyn Monroe** a **Lauren Bacall**. Farebný film, podľa námety divadelnej hry.

Loco, Poly a Schatze sú tri atraktívne modelky z New Yorku, ktoré si za posledné peniaze prenajmú prázdny luxusný byt na Manhattane, aby sa mohli zoznámiť so slobodnými milionármi a mali sa v živote dobre. Brunetka Schatze je mozgom tejto partie, už raz je rozvedená a preto mužom nedôveruje. Tvrdí, že má slabosť na chlapov od pumpy, čo nemajú nič vo vrecku a preto si vždy dáva dobrí pozor na toho s kým sa zoznami. Ich hlavnou zásadou je, že nejdú pri výbere budúceho manžela pod šesť núl na jeho konte. Toto im však značne obmedzuje lovecký revír, a keďže balenie trvá dlho, začínajú rozpredávať vybavenie bytu, aby mali vôbec čo jesť. Všetky tri začnú v rovnakom čase chodiť von z tromi milionármi. Loco sa zoznami so ženatým, ktorý ju pozve na svoju chatu do hôr, kde chytia obaja cestou osýpky. Loco sa z toho dostane skôr a chodí lyžovať do okolitých hôr s lesníkom, ktorý sa tam o to stará, zamiluje sa doňho a potom sa aj vezmú. Poly, ktorú si zahrála Marilyn Monroe, je skoro slepá, ale nenosí okuliare, lebo si myslí, že by si ju potom muži pod nimi nevšimli. Začne si s milionárom úmerným k jej veku, no keďže nič nevidí, nevie ani ako vyzerá jej vyvolený, že má klapkou na oku. Poly potom za ním cestuje do mesta, kde má mať on pracovnú schôdzku, no omylom nastúpi do iného lietadla, kde sa zoznami s chlapom, ktorému patril ten byt, ktorý si prenajali. Tiež nosí okuliare a ona môže byť pri ňom sama sebou. On sa však skrýva v inom štáte, pretože mu bol majetok zabavený a obvinili ho neprávom, no Poly to nevedí a z lásky sa vezmú. Keď má mať Schatze svadbu zo svojim milionárom, nemôže si ho vziať, lebo miluje chlapa, ktorý nenosí ani kravatu a na obed ju pozýva na hamburger. Všetky si uvedomia, že peniaze nie sú všetko. Keď si ho vezme a spoločne idú všetci von, vyjde najavo, že ten jej nikto, má na konte vyše 200 miliónov dolárov.

Obrázok 3 Keď pravda vychádza na povrch

Vo filme je krásna prehliadka módy 50. rokov, s nástupom širokých sukní, ale aj široký rozhľad na rôzne príležitosti, ktoré vidieť na móle, keď všetky tri predvádzajú kolekciu na predaj. V jednotlivých odevoch sú dobre vystihnuté charaktery jednotlivých postáv.

1.1.4 Gentlemen Prefer Blondes – 1953

Réžia: Howard Hawks. Scenár: Charles Lederer. Kamera: Harry J. Wild. Hudba: Leigh Harline, Lionel Newman. Kostýmový dizajnér: Travilla.

USA – komédia, romantický muzikál.

V slovenskom znení *Páni majú radšej blondínky*, v hlavných rolách s **Jane Russell** ako Dorothy Shaw a **Marilyn Monroe** ako Lorelei Lee.

Obe herečky po premiére filme oblačili svoje ruky na hollywoodsky chodník slávy. Najznámejšie pieste z tohto farebného muzikálu sú *Little Rock*, *Diamonds are girl's best friend*, *Bye bye baby*. Film je natočený podľa predlohy hry z Broadwaya a mal obrovský úspech.

Obrázok 4 Lorelei sa pýši novým šperkom s obavami, či je dost veľký

Marilyn Monroe stvárňuje naivne sladkú blondínku Lorelei, ktorej zbalit' chlapa nerobí žiaden problém. Obom herečkám sa muži v tomto filme skoro až vrhajú k nohám. Všade kde sa objavia nastane veľký rozruch a všetky oči sú iba na nich. Na rozdiel od Lorelei, ktorá si vyberá partnera len na základe finančného konta, jej najlepšia kamarátka

a spoločníčka Dorothy na to ide srdcom. Obe sú kabaretné umelkyne, Lorelei sa zasnúbi s bohatým Esmondom a chcú sa vziať vo Francúzsku. Cestou na lodi sa Dorothy zamiluje do múdreho Malonea, ktorý predstiera, že má peniaze, aby sa dostal do ich blízkosti. Nakoniec sa z neho vyvinie súkromný detektív, ktorý mal na príkaz Esmondovho otca sledovať Lorelei. Po zakotvení sa obe idú ubytovať do hotela, no všetko sa akosi zvrtné, Lorelei je obvinená z krádeže diamantovej korunky, ale pomocou múdrej brunetky Dorothy a detektíva Malonea sa to všetko vráti do správnych koľají. Film končí romantickou svadbou oboch párov, čo je viac ako pravdepodobné.

Kostýmy v tomto filme, čo sa týka dvoch hlavných hrdiniek, sú viac ako len efektívne. Sú premyslené, na úrovni, ukazujú presne to, čo potrebuje byť vyzdvihnuté z ich osobnosti a vystihujú kabaretné umelkyne, ktoré si potrpia na zovňajšok a vlastnú prezentáciu. Travilla, ako kostýmový dizajnér sa uchopil aj tohto filmu s jeho výnimočným talentom a to je vidieť.

1.1.5 “Rebel Without a Cause“ – 1955

Réžia: Nicholas Ray. Scenár: Stewart Stern. Kamera: Ernest Haller. Hudba: Leonard Rosenman. Kostýmový dizajnér: Moss Mabry.

USA – romantická dráma.

V slovenskom znení *Rebel bez príčiny*, v hlavnej úlohe **James Dean** ako Jim Stark.

Táto dráma zobrazuje túžby mladej americkej generácie. James Dean v hlavnej úlohe filmu perfektne stvárnil mladíka, ktorý sa vzpiera rodine, systému a celej spoločnosti, čo odštartovalo jeho krátku kariéru závratne rýchlim spôsobom. Zo dňa na deň sa stal z neznámeho krásneho mladíka sexsymbol celej Ameriky a postupne aj celého sveta.

Príbeh začína, keď Jima Starka pre bitku a opilstvo v nezrelom veku odchytili polícia a vypočúvajú ho na stanici. Pre jeho večné problémy sa už po niekoľkokrát presťahovali s celou rodinou, ale mladý Jim sa aj tak nevie spratať do kože. V ich rodine to úplne nefunguje tak ako má, s otca si jeho matka robí „handru“ a preto sa rozhodne, že on nechce byť „srabom“, ale chce byť chlap. Na stanici stretne aj budúcich spolužiakov Judy (Natalie Wood), do ktorej sa zamiluje a Platona (Sal Mineo), ktorý sa stane jeho priateľom. Hneď v prvý deň nástupu do školy si ho vyhlíadne šéf školskej bandy Buzz (Corey Allen), ktorý chodí s Judy a chce sa s ním utkať, aby ho mohli prijať ako nováčika medzi nich. Jim o to

moc nestojí, ale nechce problémy a hlavne nechce stratit' česť pred Judy, preto prisľúbi účasť na skokanských pretekoch večer za tmy na zraze.

Obrázok 5 Jim ťahá Judy preč od nehody

V dvoch kradnutých autách sa s Buzzom rozídu smerom k zrázu, no stihne vyskočiť iba Jim a autá sa v skalách roztriešia. Keď príde domov, prizná sa rodičom a chce sa ísť priznať aj na políciu. Nefungujúci rodina mu moc nepridá a vo výbuchu zlosti príde na políciu, tam ho však nik nepočúva. Buzzova banda ho chce pomstiť a ide po Jimovi. S Judy odídu do opustenej vily nad planetáriom, ktorú mu ukázal Platon. Traja členovia bandy nakoniec nájdu všetkých troch v dome, no príde tam aj polícia a Platon začne strieľať. Jeho duševný stav už nevydrží všetko čo sa deje okolo neho. Potrebuje rodinu a priateľov. Budovu obkľúčia policajti a Jim ho chce dostať von a hlavne bez zbrane. V priateľskom geste mu vytiahne zásobník, dostane ho ku dverám, ale Platon spanikári, vytiahne nenabitú pištoľ a policajti ho zastrelia. Kvôli Jimovi prídu o život dvaja ľudia, ktorí nemuseli zomrieť a on si to kladie za vinu.

Jeho modré rifle sa v kombinácii s bielym tričkom, červenou bundou a motorkárskymi čiernymi topánkami, stali výrazovým znakom „rebelstva“ ako takého a táto kombinácia sa dostáva stále do módy v rôznych variáciách. Rifle sa od vtedy začali nosiť v bežnom živote a nie len na prácu, ako bol tento materiál pôvodne navrhnutý. Vo filme nájdeme aj prehliadku bežne nosených odevov v každodennom živote ľudí z predmestia, a tak isto rozmanitosť strihov obuvi, ako je vidieť hlavne pri pohľade na chodník pred školou, keď každý, okrem Jima, obchádza jej znak.

1.1.6 Funny Face – 1957

Réžia: Stanley Donen. Scenár: Leonard Gershe. Kamera: Ray June. Hudba: Adolph Deutsch. Kostýmy: Edith Head, Hubert de Givenchy.

USA – romantická komédia, muzikál.

V slovenskom znení *Smiešna tvár*, v hlavných úlohách *Audrey Hepburn* ako Jo Stockton a *Fred Astaire* ako fotograf Richard (Dick) Avery.

Dej je o módnom časopise Quality, ktorého šéfredaktorka Maggie Prescott hľadá nápad na nové číslo. Chce nájsť novú zaujímavú tvár na titulok, ktorá by bola ďalšou neokukanou kráskou. Pri fotení v malom obchodíku z knihami sa hlavnému fotografovi časopisu Dickovi Averimu, dostane k modelke do záberu aj predavačka, ktorá nie je nadšená, že tam fotia a vyhadzuje ich stále preč. Keď jej jednoduchú a príjemnú tvár uzrie na fotke šéfredaktorka, je nadšená a chce ju presvedčiť aby fotila ďalšie číslo s nimi v Paríži.

Obrázok 6 Šéfredaktorka Maggie Prescott zvedavo skúma neznámu tvár

Jo, ktorej vášňou je hlavne filozofia a móda ju nezaujíma, nakoniec pod nátlakom redakcie a dlhom presviedčaní Dickom súhlasí. No nie len pre jeho šarm, ale hlavne preto aby sa tam dostala na prednášku svojho obľúbeného profesora. Po prilete do Paríža sa všetci traja náhle ospravedlnia pre unavenosť z náročného letu a každý z nich si ide tajne obísť mesto. Všetci sa nakoniec náhodne stretnú pod Eiffelovou vežou. Prvú skúšku šiat však Jo zmešká, pretože navštívi kaviareň, kde občas chodievala jej vysnený profesor. Ten sa tam však neukáže a ona sa tam zarozpráva vo filozofických debatách pri jednom stole. Keď ju tam

nájde Dick, vysvetlí jej, že všetci tam sedia len preto, že kúpila víno a nikto jej reči ani nerozumie. Sklamaná s ním odíde nazad na hotel. Počas deja medzi nimi začne niečo vznikáť a obaja sa tomu spočiatku bránia. Pri tlačovke, kde ju majú predstaviť ako novú tvár časopisu, Jo s Dickom zboria pri hádke kulisy a voda z fontány, ktorá je ich ústredným motívom, postrieka všetkých sediacich okolo. Samozrejme ako každý romantický film, aj tento musí skončiť dobre a s veľkou láskou na konci.

Tanec, Dickov step a Join balet, podtrhnutý spevom, vyzdvihuje romantiku a bezstarostnosť okamžikov Paríža a vystihuje nie len príbeh tých dvoch, ale dejom necháva vyniknúť aj predvádzané modeli šiat. Už ani neviem kde som tento film prvýkrát videla, ale bola to príjemná náhoda, ktorá mi vtedy dobre padla k tejto práci. Chcela som vychádzať hlavne z tohto príbehu. Veľmi sa mi páčil klasický romantický dej zasadený práve do tohto prostredia a tie nádherné šaty, ktoré Jo predvádzala ako nádejná objavená hviezda módného sveta. Vyzdvihovali jej krásu, aby s nimi spolupracovala a ona sa im nesmelo snažila nakoniec zapáčiť aj sama, či už s vlastných pohnútok, alebo aj kvôli Dickovi.

1.1.7 Some Like It Hot – 1959

Réžia: Billy Wilder. Scenár: Billy Wilder, I.A.L. Diamond. Kamera: Charles Lang. Hudba: Adolph Deutsch. Kostýmy: Bert Henrikson.

USA – hudobná romantická komédia s prvkami paródie.

V slovenskom znení *Niekoľko rád horúce*, v hlavných úlohách **Marilyn Monroe**, **Tony Curtis** a **Jack Lemmon**.

Tento čiernobiely film je zaradený do zlatého fondu filmovej klasiky. Môžeme v ňom počuť jazzovú hudbu Mattyho Malnecka a inšpiráciou mu bola nemecká fraška „*Fanfaren der Liebe*“ z roku 1951.

Dej sa začína v Chicagu v roku 1929. Hlavnými hrdinami sú dvaja muzikanti Joe a Jerry, ktorí sú na úteku pred gangstrami, pretože boli v nesprávny čas na nesprávnom mieste. Videli ako si mafiáni vybavovali medzi sebou účty a utiekli. Mafia za sebou nikdy nenecháva svedkov. Dozvedeli sa o dievčenskej kapele Sladká Zuzi, ktorá akurát hľadala basu a saxofón na tri týždne na Floridu, čo im prišlo akurát vhod. Prestrojili sa za ženy a prihlásili sa k nim, aby utiekli pred popravou. Na ceste vlakom sa Dafne (Jerry) a Josefina (Joe) stretávajú s Sugar Kane, speváčkou kapely, do ktorej sa Joe zamiluje.

Obrázok 7 Kapela v čele so Sugar skúša vo vlaku

V hoteli stretne Dafne miliónára Osgooda Fieldinga, ktorý sa do nej zamiluje a snaží sa ju zbaliť, rovnako ako aj poslíček Bellhop, ktorému tiež padla do oka. Zamotaná situácia, ktorá tam vzťahovo nastala, je nakoniec ešte komplikovanejšia, keď sa v hoteli objaví mafian Psí dečka, ktorý ich chce zabiť. Nakoniec sa im dvom podarí odísť aj s Sugar a Osgoodom, ktorý má loď, so zámenkou svadby s Dafne. Keď sedia v člne a miera k jachte, Jerry prizná pravdu a zaznie záverečná Osgoodova veta: “Nobody is perfect.”⁸

Tento film je pre mňa jedným z tých, ktoré môžem pozerat' skoro stále. Je tak naivne vtipný a ľahký, že sa neomrzí. Kostýmy sú tiež veľmi podarené a vystihujú aj dobu konca 20. rokov. Obzvlášť zaujímavé sú aj šaty, ktoré má Sugar pri ich vystúpení v hoteli. Sú z veľmi priehľadného materiálu a výšivka s ozdobnými korálkami zakrýva prsia len zľahka. Pôsobia, akoby v nich sama bola všitá. Jej ženskosť je takto odhalená verejnosti, zatiaľ čo kostýmy Josefíny a Dafne celkom podarené taja a ukrývajú to, že sú v skutočnosti mužmi a ich veľké lodičky ani nikomu neprídu zvláštne.

---

⁸ Preklad: „Nikto nie je dokonalý.“ – postava Osgooda Fieldinga vo filme Nikto to rád horúce od režiséra Billyho Willdera.

1.1.8 A bout de souffle – 1960

Réžia: Jean-Luc Godard. Scenár: Jean-Luc Godard. Kamera: Raoul Coutard. Hudba: Martial Solal. Kostyméra film oficiálne nemal žiadneho.

Francúzsko – čiernobiela kriminálna romantická dráma.

V slovenskom znení *Na konci s dychom*, v hlavných úlohách **Jean Seberg** a **Jean-Paul Belmondo**. Režisér a scenárista Jean-Luc Godard, ako som už spomínala v úvode kapitoly, patril k novej vlne filmových umelcov vo Francúzsku, ktorých filmy sa vyznačovali tzv. „nedejovosťou“. Tento film bol jeho debutom, kde v akejsi kolážovej dekonštrukcii príbehu obsadil dve mladé hviezdy.

Obrázok 8 Michel a Patricia spolu v posteli

Dej filmu je komplikovaný a na druhej strane tak bezstarostný, že by si ho každý mal radšej pozrieť sám. Začína to krádežou auta, následnou vraždou policajta a cestou mladého rebela Michela (Jean-Paul Belmondo) do Paríža, kde sa stretáva so svojou známou Američankou Patriciou (Jean Seberg), ktorá sa mu veľmi páči. Skoro bezstarostný hlavný hrdina, aj keď na úteku, je okúzľujúci a nezaháľa. Žije minimálne dvojaký život, no chce si ho vychutnávať plnými dúškami a berie si na čo má chuť. Sotva dostane silu na ďalší začiatok a konečne sa nadýchne nového života, zasa mu zrazia nohy na zem, no tento krát už naposledy.

Film sa od ostatných v tejto kapitole podstatne líši. Má iný nádych, iný druh scén a dialógov, kedy napríklad hlavný hrdina rozpráva smerom k divákovi a pritom pokračuje

v deji alebo komentuje to čo mi nevidíme tak ako on. Vo filme 50. rokov to bolo veľmi nezvyčajné, preto som ho sem musela zaradiť tiež. Na tú dobu mi príde moderný a naozaj umeleckým vyjadrením. Dodnes sa prácou Jean-Luc Godarda inšpiruje veľa významných režisérov vo svojich dielach. Vytvoril naozaj revolučnú vlnu pojatia filmu. Paríž mám rada a vždy keď pozerám *Na konci s dychom*, ten zvláštny uvoľnený a bezstarostný nádech atmosféry v ňom ma obklopí, ako keď si zrazu sadnete do periny. Aj keď neskončí šťastne, je tam stále niečo vo vzduchu, čo vás drží v pohode.

1.1.9 Breakfast at Tiffany's – 1961

Réžia: Blake Edwards. Scenár: George Axelrod. Kamera: Philip H. Lathrop, Franz Planer. Hudba: Henry Mancini. Kostýmy: Edith Head.

USA – romantická komediálna dráma, ocenená dvoma Oscarmi.

V slovenskom znení *Raňajky u Tiffanyho*, v hlavných úlohách *Audrey Hepburn* a *George Peppard*. Podľa knižnej predlohy Trumana Capoteho.

Príbeh je o mladej, emancipovanej a pôvabnej Holly, ktorá odišla do New Yorku aby mohla žiť svoj sen o skvelej budúcnosti. Zatiaľ sa jej to však moc nedarí a živia ju príspevky od jej množstva nápadníkov. Jedného dňa sa do bytu nad tým jej nasťahuje mladý spisovateľ Paul, ktorý si od nej chce zavolať a padnú si do oka. Kvôli tomu, že stráca kľúče budí skoro ráno majiteľa domu, aby jej otvoril, keď sa vracia. Holly chodí do väznice na návštevy za jedným mafiánom, za ktoré jej platia, no ona si myslí, že je to len jeden z jej obdivovateľov. Prenáša odtiaľ správy o počasí, čo jej príde úplne normálne, no tým napomáha k zločinu. Chodí ku Tiffanymu do obchodu, keď má zlý deň, alebo nevie kto je a nič sa jej nedarí. Nabíja ju to energiou a ona nemyslí potom na nič zlé. V meste sa zrazu objaví aj jej bývalý manžel a tvrdí, že sú stále svoji, že Holly nie je jej pravé meno a doma sa na ňu tešia deti. Z vojny sa má vrátiť aj jej brat, ktorý nakoniec zomrie pri autonehode, čo ju psychicky položí. Aj keď sa zamilovala do Paula a on do nej, stále tvrdí, že sa musí vydať za niekoho kto má peniaze, inak nebude naozaj šťastná. Keď sa konečne schyľuje ku vážnej známosti s bohatým a uznávaným mužom, prepukne na povrch jej donášanie mafii a oboch aj s Paulom zatknú. Jeho hneď pustia, no Holly chce vyšetrovať, preto nesmie opustiť mesto. Milionár jej nechá odkaz, že by bolo nevhodné, aby sa muž v jeho postavení stretával so ženou, ktorá figuruje ako spolupáchateľ na zločinoch mafie. Paul jej zoberie

veci z bytu, aj kocúra, ktorý tam s ňou žije a podľa nej tiež nikomu nepatrí ako ona sama. V hoteli sa ubytovať nechce a stále sa vzpiera všetkému čo jej Paul v taxíku hovorí. Dá jej prsteň, ktorý nechali spoločne vygravírovať u Tiffanyho a jej dôjde, že jediný kto ju naozaj miluje je on.

Keď som prvýkrát videla *Raňajky u Tiffaniho*, ešte som nevedela vôbec kto je sú tí herci a čo je Tiffany za pojem, ale film sa mi veľmi páčil už vtedy. Hravosť a bezstarostnosť hlavnej hrdinky, krásne šaty a šperky a farby jednotlivých scén, to všetko malo šik. Rada sa k tomuto filmu po roku vraciam a všimam si detaily na odevoch, látkach, ale aj samotných interiéroch tej doby. Sú pre mňa až snovo dokonalé, ako to všetko ladí a má zmysel.

Obrázok 9 *Posledná prechádzka mestom, kým odíde*

1.1.10 *Something's Got To Give* – 1962

Réžia: George Cukor. Scenár: Nunnally Johnson, Walter Bernstein. Kamera: Franz Planer, Leo Tover. Hudba: Johnny Mercer. Kostýmy: Jean Louis.

USA – (37 minút) krátkometrážna komédia, ktorá nebola nikdy dokončená.

V slovenskom znení *Niečo musí prasknúť*, v hlavných úlohách *Marilyn Monroe* a *Dean Martin*.

Tento film je posledným Marilyn Monroe. Scenár nikdy nebol dotočený, v dobe natáčania prišla o život. Príbeh je o žene, ktorá opustila rodinu a päť rokov sa neukázala, pre-

to ju prehlásili za mŕtvu. Jej manžel si zatiaľ našiel inú ženu, ktorú si vezme, no nie dlho po svadbe sa domov vráti údajne utopená, pôvodná pani domu.

Obrázok 10 Predstavuje sa nová samonajatá pestúnka

Predstiera a nechá sa najat' ako opatrovatel'ka detí a čaká kedy sa sám manžel prizná, že sa jeho žena vrátila domov. Posledný záber končí klapkou, kedy sa obe hlavné postavy otočia smerom za kameru k štábu.

Scény boli po rokoch vytiahnuté na svetlo režisérom PATTYm IVINSOM, ktorý ich spracoval do tohto krátkometrážneho filmu v slede pôvodného príbehu. Bol venovaný spomienke na Marilyn Monroe (†1962), Deana Martina (†1995) a pôvodného režiséra GeORGA CUKORA (†1983).

1.1.11 Matrimonio all'italiana – 1964

Réžia: Vittorio De Sica. Scenár: Tonino Guerra, Renato Castellani a ďalší. Kamera: Roberto Gerardi. Hudba: Armando Trovajoli. Kostýmy: Piero Tosi.

Taliansko / Francúzsko – romantická komediálna dráma.

V slovenskom znení *Manželstvo po taliansky*, v hlavných úlohách *Sophia Loren* a *Marcello Mastroianni*.

Dej začína keď Filmenu berú na sedačku a ťahajú domov z auta, ktoré ju práve doviezlo. Vyzerá na umretie a všetci si myslia, že má pred sebou posledné dni života, tak zavolajú Domenicovi, u ktorého býva a s ktorým má celkom výnimočne komplikovaný vzťah. Keď za ňou príde, chce aby zavolali kňaza a nechce doktora. On v obave, že naozaj umiera, po neho dá poslať a spomína ako sa poznali. Bolo to v dobe, keď bola vojna. Akurát sa rozoznala siréna na poplach možného bombardovania, keď bol v miestnom verejnom dome, ktorého bol častým zákazníkom. Pri obliekaní sa a panike, ktorá všetkých vyhánala von, nazrel do dverí, za ktorými sa v skrini krčila Filmena. Bola krásna, z hlbokým pohľadom a mala len sedemnásť rokov. Nemohol ju tam nechať, ale ona nechcela ísť preč, tak tam s ňou zostal. Po troch rokoch sa náhodne stretli v meste. Už z nej bola žena a Domenico si ju zamiloval. Od tej doby ju vyhľadával častejšie ako ostatné ženy, ale verný jej rozhodne nebol. Pri jeho práci úspešného obchodníka veľa cestoval a po veľkých odlúčení sa zasa vracal ku nej. Venoval jej byt, aby nemusela bývať stále vo verejnom dome a živiť sa svojím telom, balamutil jej hlavu a ona ho slepo milovala. Verila, že raz sa stane jeho ženou. Keď mu zomierala matka, nasťahoval si ju aj z jej slúžkou domov a ona sa o ňu starala až do konca. Aj potom zostala bývať v jeho dome, zatiaľ čo on chodil s inými ženami. Až jej jedného dňa praskli nervy.

Obrázok 11 Domenico zničený Filmeninou chorobou spomína

Filmenin spovedník vedel aký vzťah majú medzi sebou. Keď sa mu vyspovedala, išiel kňaz za Domenicom a vysvetlil mu situáciu. Oddali ich. Hneď potom sa však záhadne Fi-

lomena uzdraví a začne robiť scény, že má čo chcel, keď si ju nechcel stále zobrať, robil si z nej otroka a na iné ženy čas mal, tak má smolu. Filomena potom uvažuje nad minulosťou a tým, prečo ho mala rada. Dozvedáme sa aj o jej troch synoch, ktoré vyrastajú niekde inde, a ktorých vídava len ako dobrá pani, ktorá ich občas navštevuje. Jediná vec, prečo toto na neho ušila je, že si tých troch chlapcov chcela priznať za svojich a dať im priezvisko, ktoré niečo znamená. Aby boli niekto a nevolali sa ako ona, ktorej minulosť poznajú všetci. Podľa práva ich rozvedú v pár nasledujúcich dňoch, no Filomena sa aj tak zblíži so svojimi synmi a odsťahuje sa od Domenica nadobro. Problém je však ten, že jeden z chlapcov je jeho syn a on chce vedieť, ktorí. Dej sa takto prelína medzi asi dvadsiatimi rokmi, až do ich súčasnosti. Domenico v jednej zo scén hovorí, že všetko okolo sa mení a keď odvráti zrak nazad ku Filumene dodá, že predsa je všetko rovnaké.

Páčia sa mi šaty, ktoré Sofia Loren nosí v tomto filme. Je so svojou postavou stelesnením až takej krásy, že priťahuje pohľady mužov kdekoľvek je. Z polovice je to však aj preto, že vedia čím sa živí. Mastroiani je zasa vždy upravený v detailoch, vrátane rukavíc na šoférovanie pri sedení v aute, alebo pri kontrole na letisku, kedy je vidieť jeho nové topánky s drevenými napínákmi. Jediný ušiel scenáru sivý oblek s červeným karafiátom v klope, ktorý sa takto objavuje aj v prítomnosti a aj v desať rokov starej spomienke v skoro totožnej kombinácii celého modelu.

1.1.12 A Countess From Hong Kong – 1967

Réžia: Charles Chaplin. Scenár: Charles Chaplin. Kamera: Arthur Ibbetson. Hudba: Charles Chaplin. Kostýmy: Rosemary Burrows.

Veľká Británia / USA – romantická komédia.

V slovenskom znení *Grófka z Hongkongu*, v hlavných úlohách **Marlon Brando** a **Sophia Loren**. Je to posledný film Charlesa Chaplina, v ktorom si zahrli aj členovia jeho rodiny.

Príbeh sa odohráva na lodi, okolo krásnej ruskej emigrantky grófky Nataši (Sophia Loren) a bohatého Američana Ogdena (Marlon Brando). Nataša bola v Hong Kongu prinútená k prostitúcii, musela pracovať ako spoločníčka a tanečnica, preto sa zo zeme rozhodla utiecť. Cez bohatého známeho sa zoznámí s Ogdenom, celý večer sa baví a potom odchádzajú na loď. Nataša sa schová v Ogdenovej kajute bez jeho vedomia, on ju však nájde a chce ju udať. Nakoniec jej dovoľí tam zostať ako čiernej pasažierke, bude schovaná

u neho až do ďalšieho prístavu. Pri prehovore k novinárom ju v kajute objaví Ogdenov priateľ a spoločník. Snažia sa vymyslieť plán, ako ju odtiaľ dostať, no vtedy dostane Ogden morskú chorobu, Nataša sa o neho dva dni stará a zamilujú sa do seba. Nakoniec ju chce zosobášiť s komorníkom, aby dostala papiere totožnosti a mohla žiť legálne v Amerike. Nataša sa však rozhodne pri Havajských ostrovoch vyskočiť z lode pri tamojšom rituály s domorodcami, aby ho ochránila a nenašli ju na lodi, pretože v tom čase za ním príde na loď jeho manželka. Nataša zostane v hoteli v Honolulu, kým zasa nebudú môcť byť spolu. Ogden bez nej nemôže vydržať, preto čo najskôr ukončí svoje nefungujúce manželstvo, vyhladá Natašu a je mu jedno čo o ňom v novinách napíšu, pretože ju miluje.

Obrázok 12 *Ich zdanlivo posledné stretnutie*

Tento film patrí k mojím obľúbeným. Aj keď ohlasy na neho sú rôzne a nie všetkým sa páči toto Chaplinovo dielo, ale ja som asi veľký romantik veriaci na šťastné konce, keďže ho tiež môžem pozeráť dokola. Páči sa mi v ňom hlavne herecký výkon Marlona Branda, kde ma fascinujú jeho výrazy tváre v rôznych situáciách. Sophia Loren je tam zasa raz kráska, aj keď viac ako polovicu filmu hrá striedavo v jedných večerných čatách alebo v žltej pyžame, no vždy záhadne s dokonalým mejkapom.

1.2 Ikony filmu 50. a 60. rokov 20. storočia

V svojom výbere filmových ikon 50. a 60. rokov som sa zamerala na herečky a hercov, ktorí pre mňa do tohto obdobia bezpodmienečne patria. V predchádzajúcej kapitole som spomenula ich role v tejto kapitole by som chcela viac priblížiť ich život.

Začnem od toho najmladšieho s tragickou smrťou, zo šiestich mnou vybraných mien, a skončím s ikonou, ktorá bude mojou ďalšou inšpiráciou v praktickej časti tejto práce.

1.2.1 James Dean (* 8. 2. 1931 – † 30. 9. 1955)

„Hrať je pre mňa najlogickejším spôsob, ako sa zbaviť neurózy. Hrám sa na herca, aby som vyjadril úzkosti a drámy, v zajatí ktorých žijem.“⁹

Obrázok 13 James Dean

Americký herec a legenda s tragickým koncom, tak by sa dal vystihnúť. Už ako deväťročnému mu na rakovinu zomrela mama. Otec sa o neho nedokázal postarať, preto ho dal do pestúnskej starostlivosti jeho strýka a tety na farmu, kde James vyrastal. Neskôr

---

⁹ VOLKO, Ladislav: Slávne osobnosti filmu, *cit. z cit.* zo str. 273.

začal študovať právo, zaujímal sa o basketbal, ale najväčšiu radosť mu robilo herectvo. Hral malé roličky vo filmoch a objavil sa aj v pár reklamách. Pre to, aby mohol robiť to čo ho najviac bavilo, kašlal na školu. V roku 1950 sa dostal do New Yorku a v Actor's Studio si ho vzal pod krídla Elia Kazan. Videl v ňom veľký talent a preto mu dal príležitosť sa ukázať v hlavnej úlohe jeho nového filmu *Na východ od raja* (1955). James sa postavy mladého syna *Cala Traska*, ktorý všetkou silou bojuje o otcovu priazeň, uchopil perfektne. S jeho ťažkou minulosťou, akoby táto rola bola o ňom samom, čo bolo vidieť aj na samotnom hereckom výkone a z Deana sa stal nový idol. Kritici ospevovali jeho autentický výraz a psychologické uchopenie postavy.

„Elia Kazan na otázku, prečo do filmu Na východ od raja hlavnú postavu Cala Traska obsadil neznámym hercom, odpovedal: „Vybral som si jimmyho preto, lebo bol stelesnením Cala Traska. Bol pomstivý a nedôverčivý ako Cal. Trpel komplexom prenasledovania a osamotenía. Ale popritom bol mimoriadne nadaným hercom.““¹⁰

Ďalšia hlavná rola prišla hneď potom, vo filme *Rebel bez príčiny* (1955), ktorý som spomínala už vyššie, mu bola tiež šitá ako na mieru. Jeho meno zrazu ospevovala celá Amerika a jeho herecké výkony sa dostali aj do Európy. Precitlivý chlapec, ktorý je neprispôsobivý, ide proti vlastným rodičom a spoločnosti samotnej, len aby si vynútil pozornosť a pochopenie, takto stvárňoval problémy mladých ľudí na celom svete. Poslednou veľkou úlohou jeho života bola rola mladého rančera Jetta Rinka vo filme *Obor* (1956), na ktorej pracoval rok po boku s *Elizabeth Taylor*.

Obrázok 14 Liz Taylor v rozprave s Jamesom (1956)

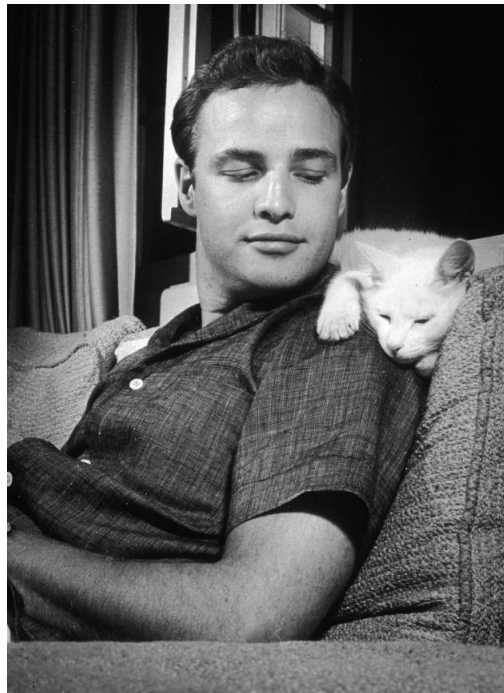
¹⁰ VOLKO, Ladislav: Slávne osobnosti filmu, *cit.* zo str. 273.

Jeho život v 24 rokoch predčasne ukončila havária s protiúdcim vozidlom za oslepujúceho slnka. Polícia nikomu vinu nehody nedala. James sa so svojím technikom ponáhľali na preteky s jeho strieborným Porsche 550 Spyder. Autá sa vyhli v poslednej chvíli, no tragédii sa nedalo zabrániť. Dean zomrel v troskách na mieste, jeho technika pri náraze vyhodilo von, čo mu zachránilo život a s ďalším vodičom utrpeli len zlomeniny a pomliaždeniny.

Tragédia sa stala len pár dní po dotočení posledných scén *Obra*. Na celom svete prepuklo obrovské šialenstvo a smútok nad touto stratou a začali masovo vznikať kulty jeho ctiteľov. Stal sa prvým, aj druhým posmrtno nominovaným hercom na Oscara. Na svoju ďalšiu rolu vo filme *Nieko tam hore má ma rád* sa už nedostavil.

1.2.2 Marlon Brando (* 3. 4. 1924 - † 1. 7. 2004)

„Sláva bola a je prekliatím môjho života a bol by som sa bez nej obišiel.“

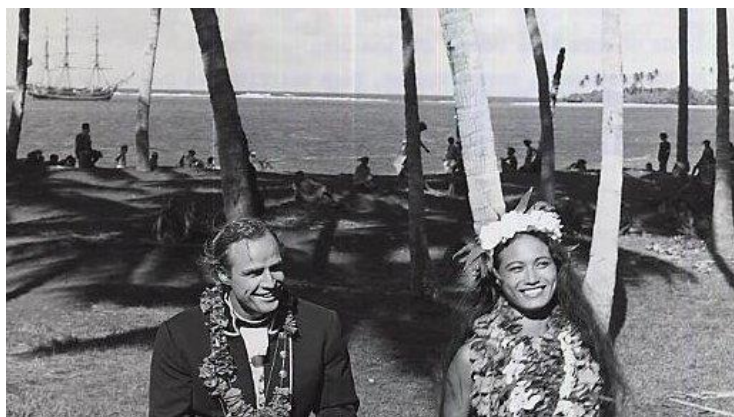

Obrázok 15 Marlon Brando

Jeho rodičia boli alkoholici a doma moc podpory nemal. Najskôr skúšal šťastie ako vojak, no keď to nevyšlo, stal sa hercom. Tvrdil, že to nikdy nechcel robiť naozaj, ale dnes je stále jedným z najväčších legiend filmu.

Začal ako divadelný herec, vyštudoval Actor's Studio v NY a v roku 1950 si zahral vo svojom prvom filme *Muži*, no žiadne ohlasy sa nekonali. V divadelnej hre dramatika Tennessee Williamsa však zožal veľký úspech, preto keď režisér Elia Kazan rozmýšľal nad obsadením filmovej verzie, vybral si jeho. Do povedomia širokej verejnosti sa tak dostal rolou, práve v mnou už spomínanom filme *Električka zvaná túžba* (1951). Od tohto snímku sa ďalšie štyri roky dostal vždy do nominácie na Oscara, ktorý získal prvýkrát až za rolu vo filme *V prístave* (1954). Stal sa idolom žien na celom svete a tak ako jeho film s názvom *Divoch* (1953), stal sa divochom aj súkromnom živote. Postaral sa o pár škandálov a sláva mu stúpila na toľko do hlavy, že sa hádal s režisérmí a odmietal role, ktoré ho vraj neboli hodné. Akurát v tej dobe nastúpil do povedomia mladý rebel James Dean a Marlon Brando so svojimi postojmi a tvrdohlavosťou upadol do zabudnutia. Zahral si ešte v pár filmoch, no žiadna z nich nemal väčší úspech. V roku 1960 sa dokonca pokúsil aj režírovať. Film sa volal *Jednooký Jack* a Brando si v ňom zahral aj hlavnú rolu. Niekoľko krát chcel skončiť s kariérou herca, no nikdy to nakoniec neurobil. V tom čase sa mu moc nedarilo ani v súkromnom živote. Vzal si a stihol sa rozviesť aj so svojou Tahitskou manželkou, s ktorou sa spoznal pri natáčaní filmu *Vzbura na Bounty* (1962). Mali spolu dve deti. Tvrdila, že je to kvôli jeho milenkám a životu, pretože pre role musí cestovať po svete a nie je s nimi. Okrem týchto detí má ešte päť priznaných.

Obrázok 16 Brando na Tahiti so svojou mladomanželkou

Ďalšia rola, ktorou sa však vrátil medzi žiadané hviezdy a získal druhého Oscara, bol dôstojný, chladnokrvný a uctievaný šéf mafie vo filme *Krstný otec* (1971). Na odovzdávaní ocenení však namiesto seba poslal na pódium Malé pierko, Indiánku z kmeňa

Apáčov, ktorá v jeho mene prehovorila proti prekrúcaniu obrazu Indiánov. Ohlasy úspechu tohto filmu mu zaistili aj ďalšiu rolu a to vo filme *Posledné tango v Paríži* (1972), ktorý je o vzťahu medzi starnúcim Američanom a mladým dievčaťom. Po tejto úlohe už bol jeho prerod k hraniu zreých osobností definitívny.

Celkovo hral vyše v štyridsiatich filmoch. Na sklonku života mal veľkú nadváhu, tým narastajúce problémy so srdcom a ako o herca o neho veľký záujem už nebol. Zomrel vo veku 80 rokov, práve vtedy keď chcel začať natáčanie filmu *Brando a Brando*, kde mal hrať sám seba.

1.2.3 Marcello Mastroianni (* 28. 9. 1924 - † 19. 12. 1996)

„Zamilovanú ženu môžeme dostať tak ďaleko, že robí, čo sama chce.“

Obrázok 17 Marcello Mastroianni

Bol taliansky herec, ktorý je považovaný za jedného z najlepších v Taliansku do dnes. Ako dieťa pomáhal v rodinnom obchodíku v Ríme, kde bol pokladník. Od roku 1945 začal chodiť do amatérskych hereckých súborov a tam si všimli jeho talent. Hneď dostal väčšiu divadelnú rolu, kde sa zapáčil ďalšiemu režisérovi, *Luchinovi Viscontimu*, ktorý si ho vzal pod krídla. Mladý Mastroianni sa tak veľmi rýchlo stal miláčikom publika. Natočili spolu aj filmy ako *Biele noci* (1957) a *Cudzinec* (1967). No jeho kariéru však závratne odštartovala až rola vo filme *Sladký život* (1960) a spolupráca s geniálnym režisérom *Fe-*

dericom Fellinim. Postava paparazza Marcella, veľkého frajera, ktorý zvádza všetky bohaté ženy a vymetá večierky, v skutočnosti je však veľmi nešťastný a neistý, pretože mu krachuje manželstvo. Jeho spolupráca s Fellinim sa nakoniec stala dlhoročným priateľstvom medzi nimi. V roku 1963 zas natočili film *8 ½* a neskôr napríklad snímok *Mesto žien* (1980).

V 60. rokoch bol veľmi často obsadzovaný do rôznych rolí a nerobili mu problém stvárniť komédie, ani vážne drámy. Asi najčastejšou hereckou partnerkou mu bola Sophia Loren, s ktorou spolu natočili 13 filmov. Medzi najznámejšie patria *Včera, dnes a zajtra* (1963), už mnou spomínaný film *Manželstvo po Taliansky* (1964) alebo rola vo filme, kde si Mastroianni zahral homosexuála Gabriela, *Zvláštny deň* (1977), a za ktorú bol aj nominovaný na Oscara.

Jeho posledný herecký výkon bola štvor-rola vo filme *Tri životy a len jedna smrť* (1996). Zomrel ten istý rok v Paríži, kde dlhé roky žil, vo veku 72 rokov na rakovinu.

1.2.4 Sophia Loren (* 20. 9. 1934)

„Najlepšou zbraňou ženy je mužská fantázia.“

Obrázok 18 Sophia Loren

Talianska herečka, vlastným menom Sofia Villani Scicolone. Bola nemanželským dieťaťom a vyrastala v chudobnej dedine neďaleko Neapolu s matkou a sestrou, v rodine svojho deda. Deti sa s ňou moc nebavili a vysmievali sa jej pre postavu, pretože bola príliš chudá. Jej mama, nie veľmi úspešná varietná herečka a klaviristka, ju prihlasovala do rôznych súťaží krásy a v šestnástich rokoch ju zapísala na filmové ateliéry Cinecittá v Ríme, kde sa točili historické veľkofilmy. Niekedy pózovala aj pre fotoromány časopisu *Sogno* a roku 1951 na jednej zo súťaží krásy získala titul *Miss Elegance*. O rok neskôr na ďalšej z týchto súťaží si ju všimol aj významný producent a neskôr jej manžel *Carlo Ponti*, ktorý si ju premenoval na *Sophiu Loren* a uzavrel s ňou filmovú zmluvu na sedem rokov. V roku 1953 si zahrala titulnú rolu vo filmovej verzii opery *AIDA* a o rok neskôr stvárnila zasa neapolskú predavačku pizzy Sofiu v poviedkovom filme *Zlato Neapolu (1954)*, ktorej prezradí manželskú neveru prsteň zapečený v jej ceste. Na konci 50. rokov už takto bola talianska hviezda plátna. Len vďaka *Pontimu* dostávala čoraz väčšie úlohy hodné jej talentu, ktoré ju dostali do národného povedomia, no až režisér *Vittorio de Sica* naplno využil aj jej nezameniteľný výzor dedičanky s pestovanou eleganciou v jednom. Temperament a prirodzenosť, ktorá s nej vyžarovala a schopnosť zahrať tragédiu i komédiu ju predurčovali na stvárňovanie aj omnoho starších postáv. Vtedy dostala rolu vo filme *Horalka (1960)*, za ktorú ako prvá v histórii získala Oscara za najlepší ženský herecký výkon v hlavnej úlohe v cudzojazyčnom filme. Je natočený podľa rovnomenného prepisu Alberta Moravia, ktorý rozpráva príbeh o tridsaťpäť ročnej vdove Cesire, ktorá sa pretĺka životom so svojou dcérou, vo vojnu zničenej krajine. Film dostal aj mnoho ďalších ocenení.

Obrázok 19 Z filmu „Horalka“

V 60. a 70. rokoch už natáčala po celom svete a ako som už spomínala, najčastejšie a aj najradšej spolupracovala so svojim filmovým kolegom *Mastroiannim*. Prvýkrát sa však stretli už vo filme z roku 1954 *Škoda, že si také potvora*, kde ako pôvabná zlodějka zamotá hlavu taxikárovi. Ďalší z ich skvelých výkonov môžeme vidieť aj v snímku *Včera, dnes a zajtra* (1964) kde sa jedná o tri poviedky, v ktorých hrá Loren tri rôzne úlohy. Najskôr je prostá neapolská Adelina, ktorá sa bráni väzeniu stálym tehotenstvom, v ďalšom je Anna, rozmarná miláňanka, ktorá nahrádza lásku a cit flirtom a nakoniec rímska prostitútko Mara. Tento film dostal ocenenie Donatellov David. Aj za svoje výkony vo vyššie spomínanom filme *Manželstvo po Taliansky* (1964) boli obaja nominovaný na Oscara. Ich posledným spoločným filmom bol *Pret-a-porter* (1994) od režiséra *Roberta Altmana*.

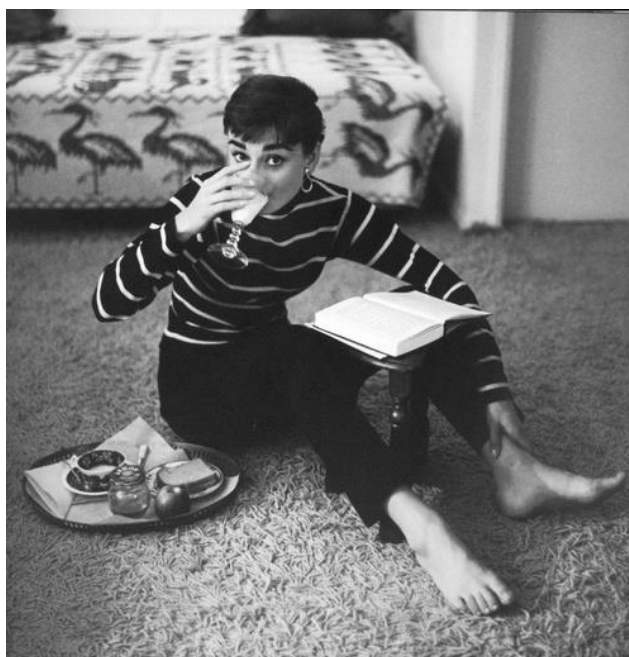
V súkromnom živote sa vydala v roku 1957 s úradne ešte nerozvedeným Pontim, čo spôsobilo škandál a trvalo ďalších deväť rokov, kým sa mohli konečne vziať vo Francúzsku. Nemohla mať deti, no nakoniec mala dvoch chlapcov. V Taliansku spolu žili do 70. rokov, odkiaľ sa kvôli problémom Sophie s daňovými úradmi odsťahovali do Francúzska, kde získala občianstvo. Pre neplatenie daní z filmov natočených v zahraničí bola talianskou justíciou v roku 1980 odsúdená k tridsiatim dňom väzenia. V roku 1979 vydala knihu osobných skúseností *Sophia: Living and Loving*, roku 1991 bola menovaná za rytierku Čestnej légie za celoživotné dielo a prínos filmovému umeniu, získala mnoho ďalších ocenení. V humanitárnej sfére bola v roku 1992 v Ženeve uvedená za veľvyslankyňou dobrej vôle OSN v Somálsku. Dnes žije v Californii a za najdôležitejšiu považuje rodinu.

Obrázok 20 Carlo Ponti s novonarodeným synčekom v rukách Sophie

1.2.5 Audrey Hepburn (* 4. 5. 1929 - † 20. 1. 1993)

„Nikto neprispieva v spoločnosti k zábave toľko, ako tí, ktorí tam nie sú.“

Obrázok 21 Audrey Hepburn

Vlastným menom Audrey Kathleen Ruston sa narodila v Bruseli s modrou krvou a striebornou lyžičkou v puse, no jej ďalší život už nebol taký ružový. Ako bábätko vážne ochorela na čierny kašeľ a tri týždne po svojom narodení sa jej pri jednom z ťažkých záchvatov zastavilo srdce. Doktorom sa ju však podarilo zachrániť.

Jej matka bola barónka zo starého holandského rodu a otec pochádzal z anglickej rodiny, žijúcej neďaleko Prahy, pretože tam vlastnili cukrovar. Kvôli otcovej práci sa aj s mamou často sťahovali medzi Belgickom, Holandskom a Anglickom do jej piatich rokov, kedy otec rodinu opustil. Vtedy sa dostala na školu v Anglicku a začala chodiť na balet. V roku 1939 sa vrátila za mamou do neutrálneho Holandska. Keď však o rok neskôr Nemci vtrhli do krajiny, rodine vzali všetko a ďalšie roky prežívali s mamou v chudobe a o hlade. Na konci vojny bola silne podvyživená, mala len štyridsať kíľ, ochorela na astmu, žltáčku a mala akútnu anamnézu. Presťahovali sa s matkou do Londýna, kde dostala štipendium na baletnej škole, no utrpenie posledných rokov sa na nej podpísalo natoľko, že na tréningoch už nestíhala ostatné študentky. Zamerala sa teda na muzikáli, ktoré ju neskôr dovedli až k filmu, dostala veľkú príležitosť na Broadwayi a všimol si ju aj Hollywood. Svoju prvú veľkú rolu jej dal režisér *William Wyler* vo filme *Prázdniny v Ríme* (1953).

Vybral si ju hlavne pre jej šarm a nevinnosť v jednom. Za tento herecký výkon dostala Oscara a jej talent uzrel celý svet. Ďalšou významnou pre ňu bola hned' potom rola vo filme *Sabrina* (1954) režiséra *Billa Wildera*, po ktorej sa Audrey stala módnou ikonou. Bolo to aj kvôli *Givenchymu*, ktorý pre tento film navrhol kostýmy, a s ktorým rada spolupracovala. Od vtedy určovala trendy a všetci kopírovali jej štýl obliekania, líčenia, aj účesu.

Obrázok 22 Audrey pózuje na golfovom ihrisku

Milovala dobré jedlo a čokoládou zaháňala stres, ak keď to na jej postave nebolo vôbec poznať. V súkromnom živote túžila najviac po rodine. Vídala sa so svojim hereckým kolegom *Williamom Holdenom*, no keď zistila, že je neplodný, tak sa s ním rozišla. V roku 1954 sa začala jej profesná spolupráca s režisérom a hercom *Melom Ferrerom*, ktorého si neskôr aj vzala. Bol to dvakrát rozvedený otec štyroch detí a bol od nej o dosť starší. Párkrát potratila, kým sa jej podarilo donosiť syna *Seana*. Len tri mesiace po jeho narodení už stála pred kamerou v hlavnej úlohe filmu *Raňajky u Tiffaniho* (1961), ktorý sa stal jej ďalším hitom a už nikdy nebude asi spájaná s inou rolou viac. Ďalším z jej stvárnení bola rola vo filme *My Fair Lady* (1964), po ktorej sa čoraz menej objavovala pred kamerou. Rastúca sláva a ďalšie potraty jej však v manželstve nepridali a tak sa s *Ferrerom* rozviedli. Na jednej dovolenke v grécku sa zoznámila s talianskym psychiatrom *Andrea Dottim*, s ktorým sa vzali a nakoniec mala aj ďalšieho vytúženého potomka, syna *Luca*. Po ďalších

potratoch to už však vzdala, manžel ju začal podvádzať a tak sa znovu rozviedla. Nakoniec tú pravú lásku našla až v 80. rokoch v holandskom hercovi Robertovi Woldersovi a usadili sa vo Švajčiarsku.

V roku 1976 si zahrala ešte vo filme so *Seanom Connerym* ***Robin a Mariana***, no inak sa však od konca 60. rokov už sa moc na plátne neobjavuje. Po ukončení hereckej kariéry pomáhala najviac matkám a deťom v Somálsku. V roku 1988 sa stala zvláštnou veľvyslankyňou Detského fondu OSN a podarilo sa jej zdvojnásobiť výdavky pre túto veľmi chudobnú krajinu. Po jednej z ciest ju však hospitalizovali s bolesťami brucha a mala zistenú rakovinu v pokročilom štádiu, ktorej veľmi rýchlo podľahla. Je pochovaná nad mestom Tolochenaz, neďaleko Ženevského jazera.

1.2.6 Marilyn Monroe (* 1. 6. 1926 - † 5. 8. 1962)

„Som sobecká, netrpezlivá a trochu neistá. Robím chyby nedokážem sa ovládať a občas je ťažké ma vystáť. Ale ak ma neznesieš v tých najhorších chvíľach, potom si ma celkom určite nezaslúžiš ani v tých najlepších.“

Obrázok 23 Marilyn Monroe

Asi takto koketná, krásna a šťastná tvár sa každému z nás vybaví, keď počujeme meno nezabudnuteľnej hviezdy, Marilyn Monroe. Bola označovaná za sexsymbol, ale nikdy ním nechcela byť, nikdy nechcela byť vecou. Jej život však nebol ani zďaleka tak šťastný a jednoduchý. Neverila sama sebe, svojej kráse a bez dokonalého mejkapu, ktorý jej trval bezmála niekoľko hodín a niekoľkokrát ho prerábala, sa neodvážila vyjsť von na javisko. Jej choroba nad ňou zvíťazila aj vďaka nedostatočnému pokroku medicíny.

Narodila sa ako Norma Jeane Baker a jej otec ju odmietal uznať za svoju. Detstvo nemala jednoduché, čo sa odzrkadľovalo na nedostatku lásky, ktorou trpela celý život. Jej matka sa o ňu nedokázala postarať a preto ju už v pár týždňoch dala do pestúnskej starostlivosti. Keď mala Norma sedem rokov, jej mame diagnostikovali paranoidnú schizofréniu a prijali ju do ústavu. V tom istom ústave bola pár rokov predtým zavretá aj jej babička. Po smrti Marilyn doktori špekulovali nad verziou, že by mohla túto chorobu zdediť aj ona, čo by vysvetľovalo jej neskoršiu závislosť na liekoch. Sama sa toho v dospelosti bála. Medzi ôsmim a šestnástym rokom života prešla desiatimi rôznymi pestúnskymi rodinami a dokonca dva roky strávila v sirotinci. Prežila takto život bez istoty rodiny a materskej lásky. Mala problém vytvoriť si k niekomu hlbší vzťah a neustálym odvrhovaním mala sama pocit, že za nič nestojí. Do svojich 18 rokov sa pokúsila dvakrát o samovraždu. Normina teta, u ktorej tiež chvíľu žila, jej dohodla svadbu s chlapcom zo susedstva. Manželstvo s *Jamesom Doughertym* trvalo len štyri roky.

V roku 1948 ju vo vojenskej továrni na výrobu padákov náhodne objavil fotograf *David Conover*. Umiestnil ju na obálku časopisu a modelingové zákazky na seba nenechali dlho čakať a Norma začala pracovať v agentúre Blue Book. Fotila reklamy na potraviny a šaty, ktoré ich produkty naozaj predávali. V tej dobe skončilo spomínané manželstvo s *Jamesom*, ktorý z nej chcel mať hlavne ženu v domácnosti a nesúhlasil s jej kariérou.

Obrázok 24 Mladá neznáma a šťastná Norma Jean ako nádejná fotomodelka

V jednej dobe nemala peniaze na nájom, tak išla za fotografom *Tomom Kellym*, ktorý jej za erotické pózovanie zaplatil päťdesiat dolárov. V období, keď už bola slávna sa tieto fotografie objavili v kalendári "Golden Dreams". A neskôr, v roku 1952 sa tak jej nahé fotky znova zverejnili v prvom vydaní časopisu *Playboy* a Marilyn sa tak stala historicky prvou playmate. Keď sa snímky objavili vonku, štúdio si myslelo, že jej to poškodí kariéru, no ona k tomu povedala, že vznikli v dobe, keď nemala ani na jedlo. Od tej doby ju ženy ľutovali a muži milovali ešte viac.

V roku 1950 si prefarbila vlasy na platinovo blond a presťahovala sa do L.A. Pri podpisovaní hereckej zmluvy jej zmenili meno na Marilyn Monroe, pretože pri vyslovovaní to bolo sexi a to vystihovalo viac jej novú osobnosť hviezdy. Navzdory jej narastajúcej popularite začala trpieť duševnou sklúčenosťou, ktorá ju trápila až do konca života.

Najskôr vo filmoch hrávala menšie role, kým prišla ponuka role od režiséra *Johna Hustona* v *Asfaltovej džungli* (1950), ktorá jej už priniesla významnejší úspech. Ďalej to boli role ako *Všetko o Eve* (1950) alebo *Klepaním sa neobťažuj* (1952). V tom roku 1952 sa zoznámila aj s bejzbalovou hviezdou *Joeom DiMaggiom*. Ich manželstvo trvalo len deväť mesiacov. Bol veľmi žiarlivý a občas ju aj bil. Nikdy netrpel jej kariéru a vadilo mu, že medzi ľuďmi je ona tou väčšou hviezdou, keď sa spolu niekde ukázali. Počas života sa ju snažil získať niekoľkokrát naspäť, no už nikdy sa neoženil.

V 1953 bol pre ňu veľmi plodný na ďalšie role v mnou už spomínaných filmoch *Páni majú radšej blondínky* a *Ako si vziať miliónára*, ale aj rolou vo filme *Niagara*. Tieto postavy nie príliš inteligentných a naivných blondínok, no stvárnené s bezprostredným hereckým pôvabom jej priniesli celosvetovo uznávaný úspech, no aj hollywoodske označenie *dumb blonde*. Toto škatuľkovanie ju za hlúpu blondínku s peknou tvárou, ktorá hrá len v komédiách a baví ľudí svojou naivitou, ju veľmi netešilo. Na javisku z nej vyžaroval silný magnetizmus, pôsobila sebaisto, v rolách bola vždy zmyselná a zároveň zraniteľná. Posledná jej takto natočená rola bola vo filme *Slamený vdovec* (1955).

Chcela sa ďalej rozvíjať a keďže v L.A. jej nedovoľovali hrať vážnejšie postavy, po ktorých tak túžila, odsťahovala sa ešte toho istého roku do New Yorku, aby sa učila herectvu. Bolo to prvýkrát, kedy sa niekto tak uznávaný za svoju prácu na plátne, zapísal do hereckej školy.

Zúfalo sa snažila zmeniť a začala chodiť na hodiny do Actor's Studio k *Lee Strasbergovi*. V tej dobe však zomrel na infarkt jej bývalý agent a milenec *Johny Haid*,

a Marilyn sa znova pokúsila o samovraždu. Vtedy ju v poslednej chvíli našiel učiteľ herectva a tak jej stihli zachrániť život.

V N.Y. už Marilyn trpela chronickou nespavosťou. *Strasbergova* metóda výučby však bola veľmi emotívna. Učil ich hrané pocity naozaj prežívať, oživovali spolu zážitky z minulosti a snažili sa zameriavať na to, čo vtedy cítili. Akoby sa hral na psychiatra, ktorý vyťahoval traumy Marilyninho života, ako malej a nechcenej Normy Jean. Takto upadala do ešte väčších depresí, bola neurotická a jej závislosť na barbiturátoch a alkohole sa len prehlbovala. V tejto kombinácii pôsobili celkové utlmenie nervového systému. Všetkým stále sa zväčšujúce dávky v kombinácii s amfetamínom jej vytvorili toleranciu. Ďalší deň sa u nej prejavovali abstinénne príznaky, ako úzkosť, triaška, nevoľnosť, či nočné mory, preto sa musela dopovať ďalej a ešte viac, no účinok nebol aký potrebovala. Práve vtedy v New Yorku prvýkrát vyhľadala pomoc psychiatra.

Prvou rolou, ktorá prišla v období jej štúdia bola postava *Cherie the Chanteuse* vo filme *Autobusová zastávka* (1956), za ktorej prevedenie na plátne získal film cenu a ona rešpekt herečky, ktorý tak veľmi potrebovala cítiť.

Obrázok 25 Ako slávna herečka Marilyn Monroe, už ťažko závislá na liekoch

V súkromí v tej dobe chodila so spisovateľom *Arthurom Millerom* a ešte ten istý rok sa vzali. Spoločný život bol však náročný, lebo vyžadovala veľa pozornosti a chcela ho

mať stále pri sebe. Niekoľkokrát sa pokúšali o dieťa, ale vždy to aj kvôli jej životnému štýlu skončilo potratom. Čoraz viac ju sužoval strach, úzkosť a neistota, čo mohli byť príznaky začínajúcej sa duševnej choroby. Mala pocit, že je neschopná a nikdy si nepripadala dosť dobrá. Strácala istotu, že to čo robí je dobré. Ani svojou krásou si nebola istá, vôbec neverila, že je krásna.

V roku 1959 natáčala film *Niekoľko rád horúce* a ako naivná *Sugar* zožala zasa obrovský úspech. Na natáčaní však nebol priebeh taký vtipný ako konečný výsledok. Osobné krízy sa na nej prejavovali v čoraz väčšej miere. Nebola schopná si zapamätať svoje repliky a preto jej museli všade schovávať ťaháky s textom. Niektoré, zdanlivo jednoduché zábery, sa pretáčali kvôli nej stále dokola a nikdy to nebolo úplne správne.

Jediný, kto sa ju ešte vtedy pokúšal zachrániť bol *Arthur Miller*. Napísal scenár k filmu *Mustangovia* (1961), kde mala stvárňovať vážnu rolu a splniť si tak svoj sen. Ich manželstvo bolo však v tej dobe na rozpadnutie. Marilyn podliehala čoraz väčším depreziám. Začala chodiť na natáčania aj s niekoľko hodinovým meškaním a stále si prerábala mejkap, aby si dodala odvalu vyjsť pred štáb a hrať. Žiadala aby sa niektoré scény stále pretáčali, kým nebola spokojná so svojím výkonom. Psychiatri považovali túto neistotu za neobvyklú. To isté sa opakovalo aj pri natáčaní filmu *Niečo musí prasknúť* (1962), počas ktorého dostala kvôli neskorým príchodom a odchodom výpoveď. Nakoniec ju vzali nazad, no film už nestihla dotočiť pre svoju náhlu smrť.

Pokusy o samovraždu, ktoré sa v jej živote opakovali, sú príznakom depresie. Marilyn mala nízke sebavedomie, odpor sama k sebe a bola extrémne závislá na alkohole a liekoch, nebola schopná tešiť sa zo svojho úspechu, trpela chronickou úzkosťou a mala veľmi nízku citlivosť pre stres. S barbiturátmi začala už na začiatku kariéry a v tej dobe boli na natáčaní voľne prístupné všetkým hercom. Aj keď ich spočiatku brala len príležitostne, už v roku 1953 brala toľko rôznych kombinácií liekov, aby vydržala cez deň hrať hviezdu a v noci pokojne spať, že bolo len otázkou času, kedy sa to zvrtnie. Vypestovala si tak silnú závislosť, že si musela stále zvyšovať dávky, aby sa mohla vyspať a v kombinácii s alkoholom to len umocňovalo účinky. V tej dobe bola medicína na takej úrovni, že sa verilo, že každá choroba sa dá vyliečiť liekmi.

Existujú teórie, že ju k samovražde dohnali aj psychiatri, ktorých vystriedala od svojho pobytu v New Yorku, kým sa vrátila nazad do L.A., celkovo troch. *Freudovská*

metóda na jej chorobu však nezaberala a neustálím pitvaním sa v minulosti ju len viac dostávala do depresie. Jedna z doktoriek dokonca analyzovala jej sny, lebo verila, že tam nájdú odpovede k jej problémom. Pri jednom záchvate ju dokonca dostali do psychiatrickej liečebne, kde pod liekmi sama podpísala správu o prijatí, odkiaľ ju konečne po troch dňoch pod hrozbou dostal *Joe DiMaggio*. Keď sa vrátila do L.A. našla si nového terapeuta, charizmatického *Dr. Ralpa Greensona*. Marilyn nebola ľahký prípad a preto skúsil experimentálnu metódu adoptívnej terapie a na sedenia chodila k nemu domov. Tvrdil, že potrebovala cítiť, že niekam patrí, potrebovala rodinu.

V osudnú noc, kedy zomrela volala svojmu hereckému kolegovi, ktorý sa vyjadril, že v telefóne znela divne a so zvláštnym podtónom lúčenia v hlase. Hneď preto volal jej psychiatrovi, ktorý tam poslal jej gazdinú, ktorá usúdila podľa svetla pod prahom, že je všetko v poriadku. O pár hodín neskôr, keď sa zobudila nadránom a chcela Marilyn skontrolovať, svetlo stále svietilo a izba bola zamknutá. *Dr Greenson* hneď prišiel, no Marilyn už však našiel mŕtvu. V ruke mala telefón a na nočnom stolíku pováľané, zväčša prázdne fľaštičky od liekov.

Teórie o prípadnej vražde, s ktorou by mohla mať niečo spoločné aj *Kennedyho rodina* sa nikdy nepotvrdili. Pitva neukázala žiadne známky násilia, žalúdok mala však prázdny, no v krvi mala barbituráty vysoko nad smrteľnou hranicou.

S najväčšou pravdepodobnosťou sa stala obeťou slávnych. Doktori jej predpisovali navzájom nekombinovateľné lieky, čo by pre nikoho iného nespravili. *Doktor Greenson* jej predpisoval „chloralhydrát“ a ním doporučený *doktor Englberg* ju dopoval „nembutamom“, čo spolu spôsobuje zástavu dýchania. V priebehu mnoho hodín počas osudného dňa, by sa stihla predávkovať danými liekmi bez pozostatkov v žalúdku.

Keďže nenechala list na rozlúčku, jej smrť bola uzavretá ako neúmyselná samovražda. Oficiálna správa znela, že si Marilyn Monroe podala príliš silnú dávku uspávacích prostriedkov.

2 MÓDA 50. & 60. ROKOV

„Jádrem mé práce není potěšit ženy, ale muže.“ *Christian Louboutin*

Móda ako taká je v prvom rade o vyjadrení osobnosti návrhára a neskôr nositeľa. Odevy obliekané postavám na filmovom plátne majú tvoriť jeho celkový charakter. Aj my sami nosíme na sebe to, v čom sa cítime dobre a príjemne pred ostatnými. Chceme sa prezentovať v tom najlepšom svetle a robiť dojem pred ľuďmi, ktorí nás vidia prvýkrát.

V tejto kapitole chcem priblížiť módu, druhy strihov a siluety, ktoré sa premietali na filmovom plátne v období 50. a 60. rokov. Spomeniem hlavne veľkých návrhárov obuvi a najväčšie mená odevnej sféry, kde k filmu určite patrí aj kostýmový dizajnér *Travilla*, ktorý často spolupracoval na odevoch pre *Marilyn Monroe*. Vytváral na ňu skvostné ženské modely podtrhujúce jej role, ale aj osobnosť samu.

2.1 Obuv obdobia 50. a 60. rokov

Je mnoho podôb obuvi, ktorá sa nosila v tomto období, a ktorej strihy majú už dlhú históriu a ich rôzne varianty sa stále objavujú v móde aj dnes. Sú však aj také, ktoré vznikli práve v tomto období. Po vojne, znamenali v móde revolúciu nie len zmeny strihov šiat, ale aj topánok a mená ich tvorcov sa stávali značkou a svetovými ikonami.

Obrázok 26 *Salvatore Ferragamo a Sophia Loren na skúške obuvi*

Jedným z nich bol aj taliansky obuvník *Salvatore Ferragamo*. Herečky tohto obdobia boli pravidelnými zákazníkami tohto geniálneho dizajnéra a nechávali si u neho šiť obuv na mieru. Mal kopytá všetkých slávnych tvárí a to nie len filmového plátna. *Marilyn Monroe* si u neho dokonca nechávala robiť podpätky jeden od druhého s rozdielom 5 mm kratším, aby sa viac vlnila v bokoch pri chôdzi.

V 50. rokoch, ale aj ďalej boli v oblúbe sandále s remienkami v tvare T a remienkami cez pätu, ktoré nohám nechávali nahý vzhľad, čo sa hodilo k ženskosti *Diorovského* štýlu New Look. V roku 1951 vytvoril práve *Ferragamo* veľmi extravagantné sandále *Kimo*. Boli s jemnej zlatej alebo čiernej kože, s vysoko sa prepletajúcimi koženými remienkami, ktoré mali vymeniteľné saténové vložky v čiernej, červenej a zlatej farbe.

Obrázok 27 Sandále „Kimo“

Na počiatku 60. rokov sa ich strihy sandál veľmi zjednodušili k praktickosti a vracali sa k prírode. V roku 1964 sa začali predávali sandále s tvarovanou stielkou z vrstveného korku, *Birkenstock*.

Ďalším druhom zmyselnej obuvi boli *papučky*, ktoré sa v 50. rokoch stali veľmi obľúbenými u filmových hviezd. Nízko strihaný zvršok v kombinácii s vysokým podpätkom však sklzával z nohy, dokonca aj v pančuškách a pri chôdzi robili v nárazoch o podlahu veľký hluk. Riešením tohto problému sa stal „*springolator*“, vynájdený roku 1954

Maxwellom Sachsom. Bola to usňová vložka s kúskom pružinky, ktorá sa tiahla až pod prsty, pri chôdzi tak ťahala chodidlo k zvršku a ono tak nevypadávalo von. Prvou návrhárkou, ktorá tento prvok u papučiek využila bola **Beth Levine.** Jej čierny springolator s krepového hodvábu tak dostal pomenovanie „*Magnet*“, pretože tak pevne držal na nohe.

Obrázok 28 Červený springolator zo 60. rokov s funkčnou stielkou

V 60. rokoch si svoje miesto našli pri minisukniach aj vysoké kozačky nad kolená, kedy mala táto kombinácia vyvolávať dojem ženskej sily. Boli nazývané aj *cuissarde*, pretože šokovali, keď sa v nich ženy objavovali na verejnosti. V 50. rokoch bol tento druh obuvi radený do fetišistického priemyslu, obzvlášť k prácam *Irvinga Klava*, kráľa *pin-ups*, ktorého obľúbená modelka nosila model vysokých kozačiek zaväzovaných vzadu, ako korzet. Možno aj práve vďaka sexsymbolu *Brigitte Bardot*, ktorá si v roku 1967 zahrála v hudobnom videoklipe v koženej minisukni a v lesklých vysokých kozačkách od **Rogera Viviera**, sa začali viac spájať aj s módou. Ale už štyri roky predtým, 1963, bol práve *Vivier* prvým, kto vytvoril pár dráždivých vysokých topánok z krokodílej usne osobne pre **Yvese Saint-Laurenta**. Tieto pánske kozačky s ľahko zaostrenou špičkou a nízkym podpätkom, boli v tej dobe jasným symbolom dekadencie západu. Do konca 60. rokov sa návrhári hrali z čoraz väčšou lesklosťou usní a dráždivosťou ich modelov. Inou variantov sexy lesklých kozačiek, ktoré sa v roku 1968 objavili v roli *Barbarelly*, stvárnenou *Jane Fonda*, boli vysoké biele od talianskeho kostýmového návrhára **Giulia Coltellacciho** a držali pomocou remienkov z čiernej usne, ktoré siahali až na ramená. Ich strih bol vychádzal z neapolskej vojenskej uniformy a okrem sexuality, vzbudzovali aj silu.

Obrázok 29 Jane Fonda na promo fotkách k filmu v spomínaných kozačkách

Balerína, ktorá vychádzala z baletnej obuvi, sa stala obľúbenou obuvou boho beatnických žien a kultúrne vyjadrenie jej priniesla samotná *Brigitte Bardot*. Keď získala v roku 1956 rolu v debutovom filme režiséra *Rogera Vadima* „*A Boh stvoril ženu*“, požiadala **Repettovu firmu**, zameranú na výrobu tanečnej obuvi, aby jej navrhli špeciálne upravenú obuv, ktorú by mohla nosiť každodenne. Výsledkom bola „*Cendrillon*“ alebo „*Poluška*“ z červenej usne. Od vtedy ich nosila na plátne, aj mimo neho a firma Repetto takto získala veľa mladých zákazníčok. Medzi ďalšie hviezdy, ktoré si obľúbili tento strih obuvi bola aj *Audrey Hepburn*. Na plátne sa v nich objavuje prvýkrát v roku 1957 vo filme „*Smiešna tvár*“, ale mimo neho nosila veľmi rada modely balerín od *Capezia* a *Salvatora Ferragama*. Dokonca si u Ferragama nechala vyrobiť svoj obľúbený pár z čierneho semišu s nízkym oválnym podpätkom a vrstvenou podošvou, ktorý vychádzal z mokasín amerických indiánov.

Obrázok 30 Audrey Hepburn s mamou u Ferragama pri skúške obuvi

Už v 40. rokoch označila módna tlač obuvníckeho návrhára hviezd, **Davidu Evinsa**, za „kráľa lodičiek“. Svoju kariéru začal tak nejako náhodou, keď ako módný ilustrátor časopisu *Vogue*, pozmenil štýly niektorých topánok čo kreslil, aby vyzerali elegantnejšie. Samozrejme, že ho za to editor hneď vyhodil zo slovami, že ak sa mu tak veľmi páči navrhovanie, nech sa tomu venuje. Evins sa potom nejakú dobu učil remeslo obuvníka a už v roku 1947 si otvoril vlastnú továreň v New Yorku. V 50. rokoch prišiel s myšlienkou odľahčiť dámske lodičky, ktoré boli jeho vášňou, a urobiť ich pohodlnejšie. Vtedy vznikli „170gramové“ luxusné, ručne šité lodičky, ktoré mali obchodnú cenu trikrát väčšiu, ako všetky ostatné kvalitné topánky.

Vládli celým týmto obdobím a v rôznych prevedeniach. Či už to boli extravagantné lodičky s koráľkovým zdobením a nízkym strihom od **Rogera Viviera** z 50. rokov alebo priehľadné vinylové z roku 1966 s napodobeninami drahokamov na špičke od **Beth Levine**, boli vo svojej dobe fenoménom.

Obrázok 31 Lodičky od Rogera Viviera pre Christiana Diora, 50. roky

Otvorená špička lodičiek, ktorá sa so slávou vrátila v období 50. rokov sa považovala za sexy filmový štýl. Nosila sa prevažne na večer s veľmi tenkými pančuchami, ktoré vďaka pokroku nechávali dojem holých nôh. Jej návrat však trval len jedno desaťročie a strihovo sa zasa vrátil až v 70. rokoch.

Obuv s remienkom cez členok a okrúhlu špičkou, ktoré navrhol **David Evins** pre hereckú rolu *Rity Hayworth*, sa stala v 50. rokoch hneď symbolom pin-up dievčat na prácach ilustrátora *Antonia Vargasa*. Časom sa začala objavovať ako erotická rekvizita v móde, vo filmoch, ale v kombinácii s ihlovým podpätkom aj v sado-masochistickej po-

rnografii, pretože širšie remienky cez členok pripomínali formu bondáže. Bola považovaná za vôbec najviac sexy obuv.

Najslávnejšiu *obuv s remienkom cez pätu* navrhol Parížan **Massaro** pre **Coco Chanel**, ktorá žiadala pohodlnú variantu obuvi na ihlovom podpätku. Táto sandála mala mať malý podpätok a mäkký široký remienok cez pätu. Bola béžovej farby s čiernou plnou špičkou. Takto pôsobila elegantne a navzdory krátkemu podpätku, vďaka béžovému zvršku príjemne predlžovala nohu. V 50. rokoch to bol veľmi obľúbený strih obuvi, s ktorým sa návrhári radi hrali a v 60. rokoch ho najčastejšie kombinovali s podpätkom „kačenka“.

Obrázok 32 *Massaro pre Coco Chanel*

Podpätok kačenka alebo aj „petit stiletto“, bol pôvodne navrhnutý v 50. rokoch pre dospievajúce dievčatá z ihlového podpätku. Musel mať vždy výšku do päť centimetrov, s jemnou krivkou, ktorá ho opticky odsadzovala od okraja obuvi. Asi najčastejšou jeho nositeľkou medzi herečkami bola *Audrey Hepburn*, ktorá sa s kačenkami objavuje vo viacerých filmových roliach, ale aj v súkromí.

Asi najväčšou ženskou zbraňou je *ihlový podpätok*, keďže zdôrazňuje jej postavu. Vznik tohto podpätku sa datuje v 50. rokoch. Zo začiatku sa objavovali problémy pri hľadaní materiálu, ktorý by v takej úzkej forme udržal záťaž. K zásadnému prelomu došlo až v roku 1956, keď taliansky obchodník predstavil kovový trň v plastovom pancieri, ktorý zabraňoval lámaniu. Takto sa mohli ihlové podpätky vyrábať veľmi vysoké a na konci 50. rokov už bolo bežným štandardom dostať ich aj dvanásťcentimetrové. Jednoduchá technológia týchto komponentov umožnila rýchlu výrobu. Taliansko sa v tej dobe stalo celosvetovo uznávaným centrom, určujúcim módné trendy.

Hollywoodske hviezdy si zamilovali nový tvar podpätku a hlavne jeho výšku. Napríklad *Marilyn Monroe* mala od *Ferragama* päťdesiat párov s ihlovým podpätkom a ako som už spomínala, jedným o 5mm kratším, aby sa viac vlnila pri chôdzi v bokoch. Tak ako kačienky boli určené dievčatám, tak ihlový podpätok ženy oddeľoval od staršej generácie, ktorá si ho už nemohla dovoliť nosiť. Bol stelesnením príťažlivosti. V roku 1959 dosiahol ihlový podpätok najextrémnejšiu výšku, a to 15 cm. Mladé ženy odmietali nosiť už takto vysoké podpätky a to bolo asi príčinou toho, že v polovici 60. rokov, už mal svoju slávu za sebou.

V 50. rokoch navrhol *John Kirby* pár dámskych *gamaší*, ktoré poznáme z obdobia 20. rokov ako čisto pánsky módný a funkčný doplnok, aj pod názvom „psí dečky“. Pôvodne však vychádzajú už z vojenskej uniformy. Kirbyho gamaše boli s gepardím vzorom z usne a s podšívkou na zahriatie. Nastokávali sa za ihlový podpätok lodičiek a príjemne hriali priehlavok v škaredom počasí. Boli však výstrelkom hlavne tej doby a vo väčšom sa do módy nikdy nedostali.

Obrázok 33 Dámske gamaše podľa návrhu Johna Kirbyho

Mary Jane je názov pre široké topánky s nízkym podpätkom, uzavretou špičkou a širokým, zapínateľným remienkom cez priehlavok, väčšinou na jeden gombík. V 50. rokoch ustúpili do pozadia pred ihlovými podpätkami a stali sa zasa súčasťou detského šatníka. Svoj návrat zaznamenali znova v 60. rokoch, ako perfektný doplnok k mladíckej móde Londýna. Asi najviac spájaným menom s nimi bola veľmi útla modelka *Twiggy*, ktorá sa stala novou ikonou a nastolila s nimi úplne iný druh siluety v móde.

Lodičky *Pilgrim* sa zrodili na začiatku 60. rokov, kedy móda dostávala úplne inú podobu. Odkazy dospelosti, ako boli klobúky, rukavice a vysoké podpätky, boli rázom od-

mietané a nastúpil dievčenský vzhľad. Pretiahnutá špička sa zaoblila do elegantnej hrany, podpätkov bol masívnejší, vhodný aj na celodenné nosenie a špičku zdobila veľká spona. V roku 1965 *Yvese Saint-Laurent*, predstavil svoju novú kolekciu vlnených žerzejových šiat inšpirovanú *Mondrianom*, pri ktorej požiadal *Viviera*, aby mu k nej navrhol obuv. Boli to neuveriteľne pohodlné Pilgrimky s nízkym skládaným podpätkom, kde ústredným bodom bola veľká strieborná spona, ktorá zakrývala zaoblenú zúženú hranatú špičku.

Obrázok 34 Roger Vivier pre YSL, spolu nastolili nový trend

2.2 Odev obdobia 50. a 60. rokov

Hlavnými ikonami módy tohto obdobia boli hlavne *Christian Dior*, *Cristóbal Balenciaga* a neskôr v 60. rokoch aj *Yves Saint Laurent*, ktorí vytvorili revolúciu v móde a prišli s úplne novými ženskými siluetami.

Na začiatku 50. rokov to bol *Diorov New Look*, ktorý ako prvý otriasol ešte stále sa spamätávajúcim povojnovým prostredím Francúzska. Jeho siluety v tvare X, ktoré zvýrazňovali prsia, boky a úzky pás, si ženy veľmi obľúbili. Tieto kostýmy boli jednoduché a v kombinácii so správnymi lodičkami, klobúkom a rukavicami, ktoré neodmysliteľne patrili k tomuto obdobiu, z nich robili dámy. V priebehu nasledujúcich desiatich rokov boli Diorove sukne čoraz bohatšie a pohoršenie z mrhania látkou v niektorých ľuďoch pretrvávalo stále.

Ku krásnym šatám neodmysliteľne patril aj dokonalý make-up očí a pier. Ženy v 50. rokoch mali hlavne reprezentovať. Presne o to šlo aj návrhárovi *Balenciagovi*, ktorého línie sa úplne líšili od tých Diorovských. Nezväzoval ich, ale nechával im priestor. Jeho kabáty a plášte rafinovane zakrývali všetko a zároveň ukazovali ženskú krásu v úplne inom uhle. Zdanlivo jednoduché strihy sa zároveň hrali s priestorom okolo postavy.

Ako som už spomínala pri filmoch v predošlej kapitole, veľkú revolúciu v móde nastolili aj „jeansy“, ktoré sa vo veľkom začali nosiť hlavne medzi mladými ľuďmi. Pôvodne bol tento materiál navrhnutý na ťažkú prácu, pretože bol veľmi odolný, no pri správnom strihu nohavic krásne tvaroval postavu, či už *Marlona Branda* v „*Divochovi*“ alebo *Marilyn Monroe* v „*Mustangoch*“.

Siluety módy sa v 60. rokoch veľmi rýchlo začali zasa meniť na úzke a jednoduché. V roku 1961, keď *Audrey Hepburn* natáčala „*Raňajky u Tiffaniho*“ sa dostali do povedomia „malé čierne“ šaty od návrhára a vtedy aj kostyméra *Givenchyho*. Obdoba týchto šiat sa tu objavuje už dlho, ale od vtedy je tento model prvým, ktorý vás napadne pri tomto pojme.

60. roky boli bláznivým obdobím a ich hlavnou predstaviteľkou sa stala modelka „*Twiggy*“, ktorá úplne zmenila pohľad na ženskú postavu tej doby. Nastalo obdobie tzv. vesmírneho veku, začali sa používať vo veľkom umelé materiály v odeve a všetci chceli čo najviac šokovať a provokovať. Z každej strany sa valili farby a v roku 1965 tak vytvoril

YSL kolekciu modelov inšpirovaných dielami maliara *Mondriana*, ktoré spolu s lodičkami pilgrim vytvárali dokonalý nový mladický vzhľad. Vzniklo z nich vyše tisíc kópií, aby uspokojili trh, ktorý sa ich nevedel nabažiť.

2.2.1 Kostýmový dizajnér Travilla

Celým menom William Jack Travilla sa narodil v roku 1920 na ostrove Catalina, neďaleko Kalifornie. Vyštudoval *Chouinard School of Art* v Los Angeles.

Kreslenie ho bavilo už od mala. V šestnástich rokoch si privyrábal tým, že predával návrhy kostýmov pre erotické tanečnice a burlesqui. Po doštudovaní ho vojna minula, pretože mal ploché nohy, čo bolo pre tak talentovaného Travillu len dobre.

Zamieril do Hollywoodu, kde roku 1941 podpísal svoju prvú zmluvu kostýmového výtvarníka s *Columbiou*. Po dvoch rokoch však rozčarovaný pre málo príležitostí odišiel. Nedarilo sa mu zohnať prácu, ktorú tak veľmi chcel až v roku 1946 ho náhodne stretla v jednom nočnom bare herečka *Ann Sheridan*, ktorá obdivovala jeho tvorbu. Presviedčala ho, aby sa stal jej osobným kostymérom vo *Warner Brothers*.

V roku 1947 navrhol šaty pre *Noru Prentis* a o rok neskôr už zožal úspech s bohatými a farebnými kostýmami pre film *“Adventures of Don Juan“*, za ktoré dostal aj Oscara. Ďalšie tri roky sa mu darilo zbierať kontakty a začal pracovať pre *Century Fox*, čo bolo najproduktívnejšie obdobie jeho kariéry. V tej dobe si založil v L.A. aj vlastný salón pod názvom *Travilla Inc.*, kde tvoril elegantné kolekcie ocenených návrhov.

Obliekal veľa známych hviezd, ako bola napríklad *Marlene Dietrich*, *Joan Crawford* alebo *Loretta Young*, no najväčšou jeho ikonou bola v jeho modeloch práve *Marilyn Monroe*. Jedným z tých nezabudnuteľných, boli šaty so siluetou presýpacích hodín, ktoré sa v rôznych obdobiach na nej opakovane objavovali už aj v mnohých spomínaných filmoch v prvej kapitole práce. Ich spolupráce žiarili na filmovom plátne v úplne inom svetle. Travillove strihy tak veľmi lichotil jej postave, že s ním na odevoch rada pracovala aj mimo plátne a mali k sebe blízky vzťah. Vytvorili spolu nespočetne veľa modelov pre Marilynine role.

Potom, čo jeho zmluva z *Century Fox* vypršala v roku 1956, chcel Travilla pracovať na svojej vlastnej značke a šiť modely kalifornskej módy „ready-to-wear“. Po roku

1960 pracoval už len na vlastnej nohe a pre televíziu. Na prelome 70. a 80. rokov sa vrátil ku kostýmom na niekoľkých filmoch, za ktoré dostal dve ceny Emmy.

Vďaka svojmu dlhoročnému spoločníkovi sa v roku 2008, dávno po Travillovej smrti (1990), dostala jeho osobná zbierka kostýmov na turné výstav po celom svete.

Obrázok 35 W. Travilla a M. Monroe pri kostýmovej skúška pre rolu Lorelei, filmu „Páni majú radšej blondínky“.

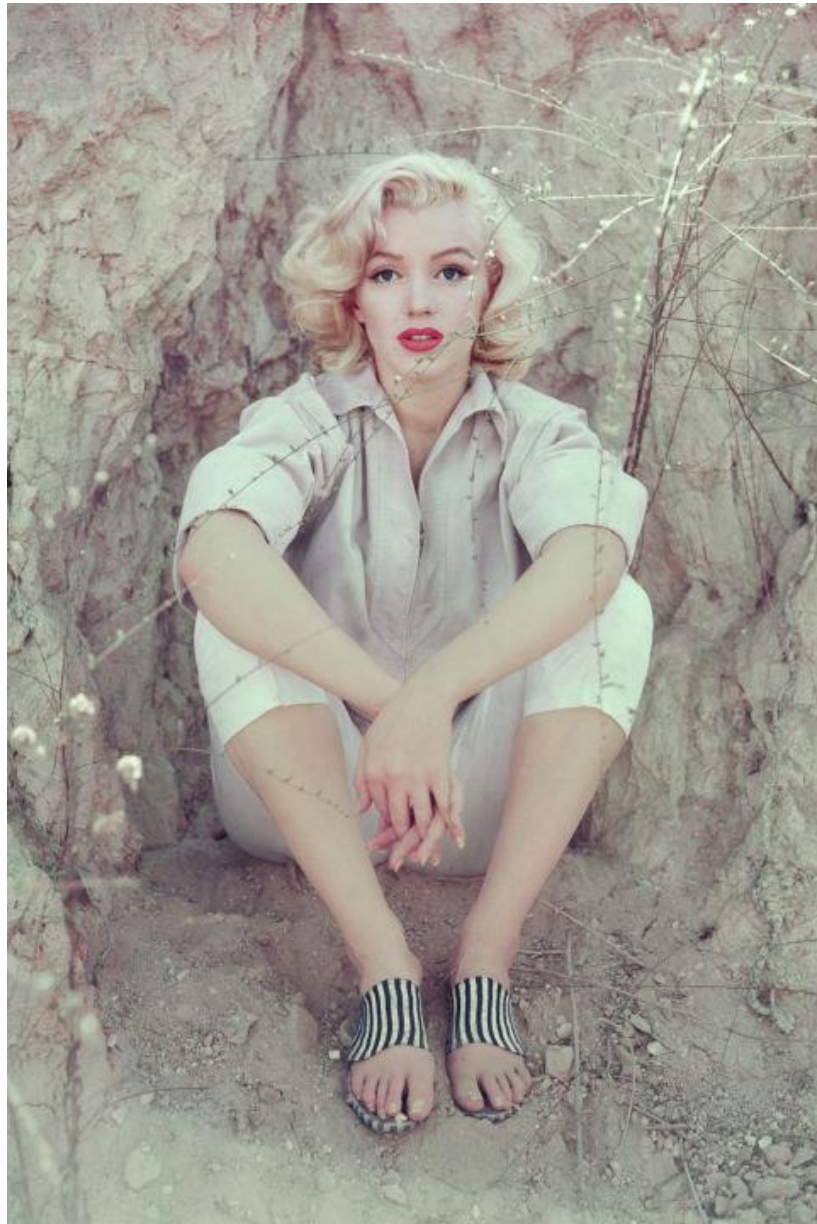

Obrázok 36 Návrh asi najznámejších Travillových šiat pre Marilyn.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 PORTRÉT MM

Obrázok 37 Marilyn Monroe vo veľmi zvláštnom, až nenositel'nom strihu obuvi, ktorý pravdepodobne nosila pre uvoľnenie chodidiel, keďže je vidieť aj jej deformity palcov z úzkych špičiek obuvi tej doby (1953).

Teória je jedna vec, ale prakticky k ničomu nie je. Iba trochu načrtne cestu a zväčša ešte viac zmätie myšlienky. Čím hlbšie som sa zaoberala Marilyn Monroe, tým horšie som na tom bola ja sama. Takže táto praktická časť je o hľadaní MM. Len by ma zaujímalo, či by pri dnešnej medicíne prežila dlhšie, alebo by samotná Marilyn dopadla rovnako. Možno je pre krehký vzhľad a problémy, ktorými trpela, takou ikonou doby 50. a 60. rokov.

3.1 Prvé návrhy a příprava

Dlho som tápala, z ktorej časti začať a akým smerom sa posúvať v tvorbe. Bola som ovplyvnená celou dobou 50. a 60. rokov a všetkými tými filmami. Materiálu som mala až moc a nevedela som ho správne uchopiť. Až som si vybrala len *pojmem* Marilyn Monroe a od toho som odvíjala „dej“.

3.1.1 Kopytá

Obrázok 38 Kopytá s pripraveným základným strihom lodičiek

Ako prvé som si zvolila lodičkové kopytá. Vychádzala som z talianskych tvarov a foriem, preto pôsobia veľmi úzkym, pretiahnutým dojmom. Veľkosť som si dala upraviť na 38. Tvar špičky je mojím kompromisom medzi 50. a 60. rokmi. Výška podpätku je 7 cm.

3.1.2 Stielky – Jafra Shoecomponents, s r.o., Otrokovice

Obrázok 39 Hotové stielky s výstuhou klenku z výroby

Stielky som si k nim dala vyrobiť v Jafre v Otrokoviciach, kde mi vyšli v ústrety. Zvolila som možnosť so zmäkčením pod prstnými kĺbami, aby bola obuv príjemnejšia pri chôdzi a špičkou z celstelenu.

3.1.3 Podpätky – Soles 2 Walk spol. s r. o., Březůvky

Obrázok 40 Brúsenie a úprava podpätkov

Pri tvare som vychádzala z línií používaných na obuvi v 50. rokoch. Ako základ mi poslúžili podpätky z firmy Soles 2 Walk v Březůvkách, kde boli tiež veľmi ochotný a spoločne sme našli v ich vyrábaných formách tvar, ktorý sa hodil ku mojim kopytám a stielkam. Následne som si ich upravila na brúske aby pekne sedeli aj šírkou, aj výškou a vždy som jeden z páru skrátila o 2 mm viac.

„*Marilyn Monroe* si u neho dokonca nechávala robiť podpätky jeden od druhého s rozdielom 5 mm kratším, aby sa viac vlnila v bokoch pri chôdzi.“¹¹

Pri chôdzi síce 2 mm neurobia až taký efekt, ako pól centimetra, ale vzhľadom na to, že som sa tento úkon rozhodla urobiť až po vyrobení kopyt a stielok, tak som si viac nemohla dovoliť. Nemala som na to prispôsobené kopytá, inými výškami podpätkov v páre a musela som dbať aj na správny odval, aby sa výsledná MM okrem vlnitej chôdze aj jednou nohou nezakopávala v mojich modeloch.

---

¹¹ Vlastná citácia z odseku o Ferragamovi, zo strany 47.

3.2 Jednotlivé modely MM

Obrázok 41 Marilyn Monroe na skúške šiat pre rolu **Lorelei** v „Páni majú radšej blondínky“

Vymyslela som viacero kompletných modelov pre „film“, kde by sa MM znovu zrodila. Jej odkaz ikony tu zostal a v každej žene aspoň trochu blond, nalíčenej a upravenej ako ona, kúsok Marilyn vidíme všetci. Je stále nezabudnuteľná.

Tak ako som na začiatku tvorby nevedela uchopiť význam tohto všetkého, tak po niekoľkých týždňoch, či mesiacoch škrtnia a navrhovania som prišla na pointu celej tejto práce. Marilyn Monroe bola herečka, či už len pred kamerou, hľadáčikom fotoaparátu, alebo tiež v živote, no možno nie pred každým človekom. To sa asi nikdy už presne nedozvieme. Preto sú nasledujúce modely, vychádzajúce z doby, jej života a jej postáv, kostýmami jej ďalších rolí života MM.

Keďže táto doba bola o krajčírkach a domácim šití na mieru, chcela som využiť aj nejaké ručné techniky výšivky a hrať sa s materiálom ako takým a vytvárať nový.

Pracovala som na štyroch kompletných odevoch s obuvou, všetko vo veľkosti 38, ktoré by sa dali použiť v konkrétnych, či menej konkrétnych scénach rovno ako celok. V opisoch začínam odevom, nie preto, že by bol pre mňa dôležitejší, ale hlavne načrtnutie celej pred-

stavy. Modely sú zoradené tak, ako som na nich postupne pracovala. Moodboardy, ostatné moje myšlienky v návrhoch, strihové riešenia a dokumentačné fotky modelov sú v prílohe.

Obrázok 42 *Bojové podmienky v procese práce na modeloch*

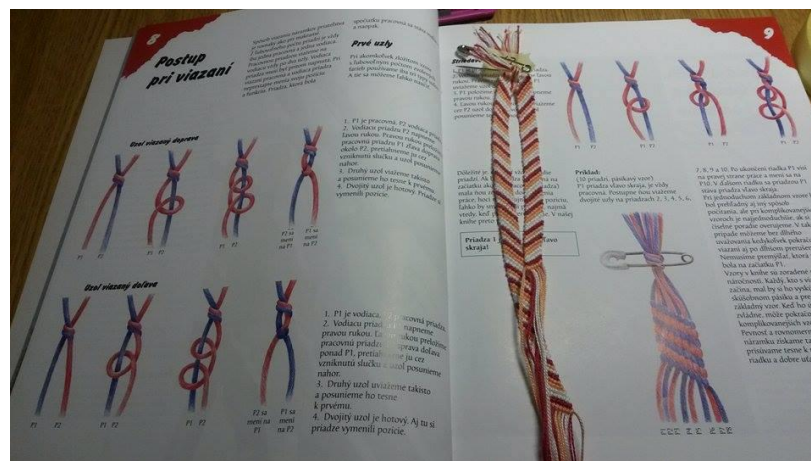
3.2.1 Opaľovacie plavky a sandále

Plavky sú z jemnej bielej bavlny s malými farebnými ružičkami. Tvorí ich ľahká podprsenka na ramienka, vpredu s ozdobnými mašličkami a riasením v dolnom kraji predného dielu (ďalej len PD). Zapínaný je na 4 gombíky cez ušká v strede zadného dielu (ďalej len ZD). Spodný diel sú krátke šortky do pásu, zapínané na zips tiež v strede ZD, kombinované s ozdobným zapínaním na 3 gombíky cez ušká, všité do šva medzi zipsom a záložkou z ľavej strany.

Obrázok 43 *Použitá látka a našívanie gombíkov cez ušká*

Sandále majú vrchné diely urobené celé ručne, uzlíkovou technikou viazania (hl. náramkov). Pohrala som sa s ukladáním línií jednotlivých remienkov zrkadlovo na oboch pároch. Tak isto som dbala na pevnosť remienkov podľa toho kde sú umiestnené. Podľa stiahnutia uzlíkov na nich je rozdiel v pružnosti jednotlivých remienkov. Od prvého najbližšie špičky po tretí, sú od najpevnejšieho po voľnejší. Posledný biely, okolo celej nohy, je urobený tak, aby sa dala sandála ľahko obuť, ale aj aby nepadala a nerezala pri chôdzi do nohy. V prekrížených bodoch sú remienky bodovo prišité k sebe poistkou, aby držali tvar pri každom obutí. Stielka a podpätko sú potiahnuté broskyňovou usňou. Farebnosť bavlnených priadzí remienkov a usne som zvolila z farieb ružičiek na látke plaviek.

Obrázok 44 Spôsob viazania a návod

Obrázok 45 Ukladanie jednotlivých remienkov a farieb na zvršku

3.2.2 Župan, podvážkový pás, krytky a „pantoflíčky“

Župan je zo staroružového saténu. Skladá sa z dlhých obdĺžnikov s rozmermi so záložkami 2x PD 60x150 a ZD 90x150. Plecné švy majú 30 cm, šité sú najskôr z lícnej strany (ďalej len LS) a potom z rubovej strany (ďalej len RS), zástrih k poslednému švu. Všetky ostatné okraje sú zapravené dvojitým podohnutím okolo bavlnenej keprovej stuhy v šírke 1 cm a prešité. V rohu je odšitý prebytočný materiál. Otvor rukáva je 30 cm od plecného šva zašitý na dotyk materiálov dvojitou poistkou a o 8 cm nižšie je zašitý znovu otvor na pásec. Ten je v dvoch kusoch (150x6cm) vsitý v obidvoch predných dieloch v leme, 33 cm od rohu. Po zarovnaní je celková dĺžka hotového županu 140 cm, plus na záložku dolného kraja som dala 2 + 4 cm, šitú ručne.

Obrázok 46 Obojstranné stehovanie do lemu krajov

Podvážkový pás je do pasa, celopodšitý, z maslovo-bielej podšívkoviny s kašmírovým vzorom. V predných a zadných švoch sú biele, 4 mm široké, výpustky, na PD sú ozdobné mašličky. ZD je zapínaný na priehľadné patentky s podkrytom z pravej strany. **Krytky** majú z rovnakého materiálu obalený základ srdcového tvaru, na strede je mašlička, z pod ktorej vychádzajú koráľkové retiazky zasa do stredu tej druhej krytky.

Obrázok 47 Rozšířitý podvážkový pás s medzi podšívkovými výstuhami

Obrázok 48 Dokončovacie práce na krytkách

Pôvodne som chcela urobiť „springolator“ v úplne inom tvare, veľmi jednoduchom, s vyšívaným monogramom M na strede, čo mi pri skúške prišlo ťažkopádne a nudné, preto som od toho pri práci úplne upustila a strih som celý zmenila. Vychádzajú strihovo zo strihu srdca na krytky, niekoľkokrát zväčšeného. Následne som ho upravovala, strihala a hrala sa s ním na kopyte, až kým som nebola spokojná z formou, aká mi vznikla. Je celý z textilu, jednoduchý, ozdobený len mašličkou, ktorá takto prepojuje všetky tri časti spodného odevu. Ozdobne som použila koráľkovú reťaz ako paspulku medzi stielkou a podošvou, ktorá je prichytená bodovo. Na stielke je vypracovaná elastická usňová vložka v kombinácii s pružinkou, aby sa pri chôdzi nevyzúvali. „Springolator“ má pôsobiť odľahčeným dojmom, efektne, ale v rámci možnosti aj funkčne. No v prvom rade má v celku s odevom slúžiť hlavne k zvädzaniu.

Obrázok 49 Rozrobená práca na krytkách a zároveň hľadanie v tvaroch

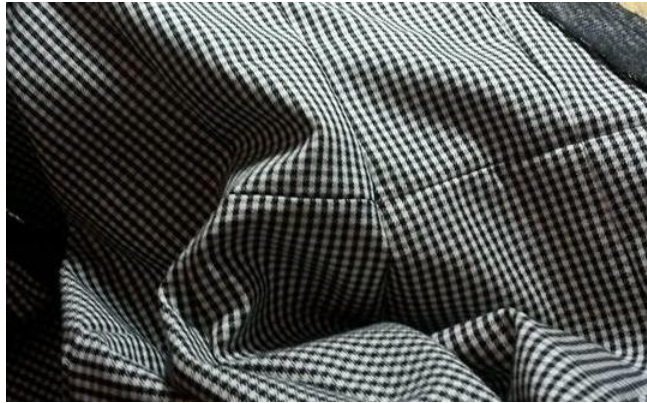

Obrázok 50 Dolad'ovanie finálneho strihu

Obrázok 51 Príprava zvrškov pred napínaním a stehovanie krajov

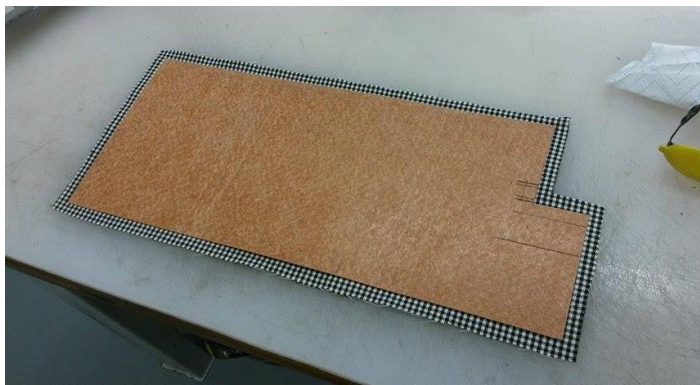
3.2.3 Šaty, kabelka, rukavica a „lodičky s otvorenou pätou“

Obrázok 52 Záverečné kompletovanie a začisťovanie krajov

Šaty sú jednoduchého priliehavého strihu ala „malé čierne“, jemne pod kolená a majú byť odkazom aj na druhú ikonu toho obdobia, ktorou bola Audrey Hepburn. Vychádzala som zo strihu šiat z filmu s Marilyn, *Niečo musí prasknúť* a trochu majú pôsobiť aj ako z *Rañajok u Tiffaniho*. Dlhoo som rozmýšľala nad materiálom, ale nakoniec som zvolila látku so vzorom malého čierno-bieleho kára. Strih je hladký, predelený v pase a tvarovaný prednými a zadnými odševkami. Na PD je lodičkový výstrih, na ZD je veľký výstrih v tvare V až k pásovej línii. Prieramky, priekrčník a výstrihový okraj sú zapravené tvarovanými podsátkami, ktoré sú v celom okraji ručne prišité. Šaty sú zapínané v strede ZD na zips, háčik a očko, v dolnej časti je vypracovaný rázporok. Dolný kraj šiat je zašitý ručne.

Kabelka je malá, jednoduchá, so zlatým zapínaním a na zlatú retiazku na rameno. Vrch a straničky sú z textilu, rovnakého ako sú šaty a podšívka je z čiernej usne. Zapínanie som vybrala takéto, ako odkaz dnešnej doby na kabelky. Napríklad kabelka Birkin Bag od Hermés má tak zložitú zapínanie, že v konečnom dôsledku je to len veľmi bezpečný sejf. Pri nosení je však nepraktická. Tak ako vidieť na väčšine fotiek na internete, kde nikto túto kabelku nemá zapnutú a mobil, či peňaženku má väčšina nositeľiek zväčša radšej v ruke. Z kabelky, ktorá je pojmom sa tak stáva „rozgajdaná“ taška cez ruku, ktorej obsah je vidieť. Preto som zvolila zapínanie na dvere. Má to byť trochu ako výsmech tej bezpečnosti, aj keď táto funguje v jednom ťahu. Zároveň má v zlatej farbe pôsobiť honoste, akoby to bolo niečo výnimočne drahé, čo spoľahlivo ochráni nositeľkine veci, čo by však takýto zámok použitý inde aj mal zabezpečiť. Kvôli zvolenému zapínaniu má kabelka asymetrickú klopu.

Obrázok 53 Rozmiestnenie výstuhy na látku pred zažehľovaním

Obrázok 54 Vyberanie zapínania

Rukavica je golfová, vyrobená v spolupráci s firmou **Napa Dobříš s.r.o.**, kde som ešte pred skoro rokom zadala zákazku na tri kusy takýchto rukavíc v rôznych farbách. Pri práci som však niekoľkokrát premyslela celý koncept a nakoniec som sa rozhodla len pre dámske odevy. (Dve pánske rukavice, budú takto prezentované len na fotkách priložených na CD nosiči, keďže nakoniec neboli súčasťou odovzdávaného konceptu práce.) Dámska golfová rukavica je v kombinácii dvoch ružových usní, ktorých farbu som zvolila tiež ako odkaz na prítomnosť a to v prvom rade na ružový driver navrhnutý hráčom *Bubba Watsonom*. Do dnes sa golf ako hra posunul hlavne čo sa týka pestrosti farieb, ktoré hráči prezentujú na ihrisku. Napríklad taký *Rickie Fowler* hráva vždy nedeľné zápasy odetý len v oranžovo-bielej kombinácii farieb oblečenia. Alebo *John Daly*, ktorý má značku golfového oblečenia, ktorá sa špecializuje hlavne na vzory a šialené kombinácie farieb v nich. Dlhو bolo zaužívané, že základná farba golfu je biela, čo stále platí, ale už nie je nič nezvyčajné, keď je človek na ihrisku výstredný vo farbách, pokiaľ stále dodrží bontón oblečenia. Golf je relax, no pre veľa ľudí len hra bohatých a slávnych, čo nemusí byť pravda, ale preto som zvolila golfovú rukavicu ako doplnok k tomuto modelu.

Obrázok 55 Dámska golfová rukavica na ľavú ruku

„*Lodičky s otvorenou pätou*“ mi robili asi najväčší problém. Dlho som hľadala tvar vybranania na špičke, ktorý by sa mi páčil. Chcela som niečo jednoduché, ale trochu iné ako to, čo sme už niekde videli. Hrala som sa dlho s líniami priamo na kopyte a postupne si ich zakresľovala, aby som sa vedela orientovať v tom, čo už bolo. Nakoniec som zvolila asymetrickú líniu, ktorá pekne predlžuje nohu a pôsobí odľahčene. Jediné s čím som si bola istá už od začiatku, bol použitý materiál. Na zvršku a v zadnej časti podšívky som použila ten istý textilný materiál ako na šatách a kabelke, v špičke dielik z čiernej usne a na podšívke a stielke som kombinovala textil tiež z čiernou usňou. Podpäťok je tiež potiahnutý látkou.

Obrázok 56 Hľadanie tvaru v špičke

3.2.4 Bodkované šaty a lodičky

Šaty strihovo vychádzajú zo šiat, ktoré mala Marilyn vo filme *Mustangovia*. Použila som ale bielu látku s červenými bodkami, ako odkaz doby. Šaty sú ku kolenám, ZD sú hladké, PD majú záhybmi modelovanú vrchnú časť sukňového dielu, inak sú hladké, celé s predelom v pase a pod prsiami, tvarované vybraniami. Podšité sú do pásu celoplošne a podšívka je bodovo prichytená na vnútorných švových záložkách. Plečné švy sú ozdobne zriadené do mašličky. Šaty sú zapínané v strede ZD na zips, háčik a očko.

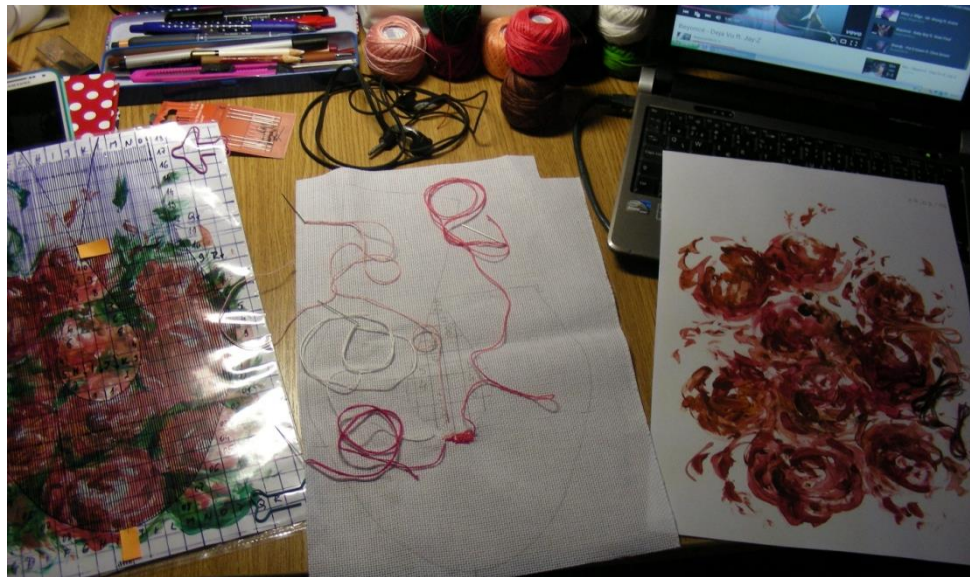

Obrázok 57 Zosadzovanie šiat

Pri týchto *lodičkách* som už nemala tak jasnú predstavu, ako pri ostatných modeloch. Nechcela som aby pôsobili obyčajne a nudne. Už úplne na začiatku práce, keď som ešte nevedela kam sa koncept vyvinie, som mala v hlave vyšívané lodičky so vzorom veľkých červených ruží so zelenými listami. Táto vízia sa pri návrhoch zmenila na stále farebné ruže s bielymi listami a zvyšok hladkej *kanavy 7* mimo vzor voľne nechanej k päte lodičky vyniknúť len vo svojej štruktúre. Nie len kvôli strácajúcejmu sa času, ale aj preto, aby sa tieto materiály vo výsledku nebili, musela som od toho upustiť.

Ďalšia moja predstava bola čistá jednoduchá usňová lodička s výkrojom vpredu do špičky, ktorá by bola buď zvláštna materiálom, alebo ozdobená vrezanými časťami, v ktorých by boli podložené ažúry. To sa po vybratí látky zmenilo zasa na čistú matnú, najlepšie červenú useň, možno s ľahkým leskom v špičke alebo s opakovaním vzoru bodiek pomocou prilepovacích polovičných perličkových kamienkov. Ale to by bolo už až moc bodiek.

Nakoniec som zostala pri čistej červenej matnej usni a jednoduchom strihu lodičiek. Spomenula som si na film *Čokoláda* a vlastné skúsenosti, keď idem v červených topánkach ktoré mám sama najradšej. Väčšina okoloidúcich žien má pohoršujúci výraz v tvári a nevyzerajú, že by boli nejako extra stotožnené s tak výraznou farbou a vôbec použitej na obuvi.

Obrázok 58 Začiatok vyšívaných zvrškov

Obrázok 59 Výber usne na lodičku a skúška odolnosti prilepenej perličky

ZÁVER

Pri práci na tejto téme som v priebehu posledného polroka mala dosť zdravotných problémov, ktoré sa s narastajúcim tlakom skracujúceho času, zhoršovali. Môj nervový systém dostával zabrat'. Musím povedať, že na začiatku práce som ani netušila ako hlboko preniknem do samotnej Marilyn Monroe. Tak dlho som ju študovala a snažila sa ju pochopiť, až som sa nevedomky priblížila vnútornému chaosu, ktorý sama prežívala.

Spracovať *Ikony filmu 50. a 60. rokov* znie veľmi jednoducho a prvoplánovo si človek hneď vie predstaviť záver, ale tá cesta je často krát omnoho náročnejšia a na výsledku to ani nie je vidieť. No pre mňa sa vďaka tejto práci za ten rok zmenilo veľa, vrátane priorit. Pochopila som prečo sa Marilyn cítila sama, bola nespokojná zo všetkým čo spravila a aj sama so sebou a prečo si prišla občas viac než zbytočná. Depresie sú ťažkú duševný stav a hlavné čo vtedy taký človek potrebuje, je podpora okolia a môcť sa o niekoho *naozaj* oprieť. Možno aj preto toľko túžila celý život po pozornosti a vlastnej rodine.

Moje kompletne štyri odevy s obuvou a doplnkami sú o MM. Vychádzajú z života Marilyn Monroe, jej rolí a doby všeobecne. Odkazujú na dnešok, lebo všade sa dá nájsť žena aspoň trochu ako ona. Či už pribojná, ambiciózná, ale neistá, okúzľujúca, zvodná pre okolie, no nedostatočne pekná sama pre seba, alebo riskantná partia pre chlapa, ale aj nespokojná a nemilovaná tak, ako to práve potrebuje. Občas sa z každej z nás stávajú herečky. Niekedy stačí nahodiť masku a bojovať, no niekedy sa to aj spoza nej derie von s plačom a smiechom zároveň. Toto všetko je v modeloch role MM, na ktorých som pracovala posledný rok.

Na úplný záver by som chcela skončiť veršom z piesne od *Beatles*:

„All you need is love.“

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATURY A INETRNET. STRÁNOK

- [1] VOLKO, Ladislav; *Slávne osobnosti filmu*: 1. vydanie. Bratislava, Mladé letá, 1985; 344 s. 66-117-86.
- [2] COX, Caroline; *SHOES*; London, Apple Press, 2012; 256 s. ISBN 978-80-249-2618-6.
- [3] SELLING, Charlotte; *FASHION – 150 years couturiers, designers, labels*; India, h.f.ullmann, 2015; 512 s. ISBN 978-3-8480-0763-9.
- [4] HANSFORD, Andrew; *Dressing Marilyn – How a Hollywood icon was styled by William Travilla*: Carlton Books Limited. London, Goodman Books, 2011; 192 s. ISBN 978 1 84796 020 7.
- [5] JONAS, Sylvia; *Móda v proměnách času*: 1. vydání. Praha 5, Rebo Productions CZ, spol. s r. o., 2008; 296 s. ISBN 978-80-7234-857-2.
- [6] HRUBÁ, Věra; *Tvůrci světové módy*: 1. vydání. Plzeň, NAVA TISK spol. s r. o., 2000; 264 s. ISBN 80-7211-040-3.
- [7] STEVENSON, NJ; *Kronika módy*: 1. vydání. Praha, Fortuna Libri, 2011; 288 s. ISBN 978-80-7321-570-5.
- [8] SCHORIES, Marina; *Viažeme náramky priateľstva*: 10. publikácia. Bratislava, Lienka, s.r.o., 1995; 48 s. ISBN 80-88772-13-3.
- [9] <http://www.imdb.com/>
- [10] <http://www.csfd.cz/>
- [11] <http://www.fdb.cz/>
- [12] <http://azcitaty.cz/>
- [13] <http://www.citaty.emamut.eu/>
- [14] https://en.wikipedia.org/wiki/Main_Page
- [15] https://cs.wikipedia.org/wiki/N%C4%9Bkdo_to_r%C3%A1d_hork%C3%A9
- [16] https://cs.wikipedia.org/wiki/Rebel_bez_p%C5%99%C3%AD%C4%8Diny
- [17] [https://sk.wikipedia.org/wiki/A_Streetcar_Named_Desire_\(film_z_roku_1951\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/A_Streetcar_Named_Desire_(film_z_roku_1951))
- [18] <http://classiq.me/style-in-film-jean-seberg-in-breathless>
- [19] https://cs.wikipedia.org/wiki/P%C3%A1ni_maj%C3%AD_rad%C5%A1i_blon%C3%BDnky

- [20] <http://prettycleverfilms.com/costume-design-film-fashion/how-to-marry-a-millionaire-1953/#.VrjvOhjhBH3>
- [21] <http://www.imdb.com/title/tt0050419/>
- [22] <http://zivotopis.osobnosti.cz/sophia-loren.php>
- [23] <http://zena.sme.sk/c/8124511/audrey-hepburnova-vzdy-som-si-zelala-mensinos.html>
- [24] <http://www.harpersbazaar.com/celebrity/latest/news/g3675/marylyn-monroe-photos/?slide=4>
- [25] <http://prozeny.blesk.cz/clanek/pro-zeny-volny-cas-obrazem/205878/nesmrtelnamarylyn-monroe-20-nezapomenutelnych-citatu-ktere-zna-cely-svet.html>
- [26] <https://www.youtube.com/watch?v=8-cfOJx68qs>

ZOZNAM OBRÁZKOV

<i>Obrázok 1</i>	<i>Stanley a Blanche</i>	13
	http://www.gablesinema.com/media/filmassets/slides/tumblr_ky10ctxexu1qz9qoo01_r1_1280.jpg	
<i>Obrázok 2</i>	<i>Johnny Strabler a motorkársky gang Čiernych rebelov</i>	15
	http://www.doctormacro.com/Images/Brando,%20Marlon/Annex/Annex%20-%20Brando,%20Marlon%20(Wild%20One,%20The)_10.jpg	
<i>Obrázok 3</i>	<i>Keď pravda vychádza na povrch</i>	16
	http://img.csfd.cz/files/images/film/photos/111/696/111696887_c3caac.jpg?w700	
<i>Obrázok 4</i>	<i>Lorelei sa pýši novým šperkom s obavami, či je dosť veľký</i>	17
	https://andrewsidea.files.wordpress.com/2010/03/blondes3.png	
<i>Obrázok 5</i>	<i>Jim ťahá Judy preč od nehody</i>	19
	http://5kilokultury.pl/wp-content/uploads/2012/05/dean.jpg	
<i>Obrázok 6</i>	<i>Šéfredaktorka Maggie Prescott zvedavo skúma neznámu tvár</i>	20
	http://lumiere.net.nz/wp-content/uploads/2014/03/img_funnyface7.jpg	
<i>Obrázok 7</i>	<i>Kapela v čele so Sugar skúša vo vlaku</i>	22
	https://static-secure.guim.co.uk/sys-images/Books/Pix/pictures/2014/7/16/1405507110599/SOME-LIKE-IT-HOT-1959-014.jpg	
<i>Obrázok 8</i>	<i>Michel a Patricia spolu v posteli</i>	23
	http://www.dvdclassik.com/upload/images/galleries/film-a-bout-de-souffle18.jpeg	
<i>Obrázok 9</i>	<i>Posledná prechádzka mestom, kým odíde</i>	25
	https://alisonkerr.files.wordpress.com/2011/01/breakfast-at-tiffanys-beige-jumper-outside-chain-strap-of-bag1.jpg	
<i>Obrázok 10</i>	<i>Predstavuje sa nová samonajatá pestúnka</i>	26
	http://www.deilataylor.com/wp-content/themes/elegance/lib/scripts/timthumb/thumb.php?src=http://www.deilataylor.com/wp-content/uploads/2014/02/DEAN-AND-MARILYN-SOMETHINGS-GOT-TO-GIVE.jpg&w=660&h=500&zc=1&q=100	

- Obrázok 11* *Domenico zničený Filomeninou chorobou spomína* 27
<http://img.ceskatelevize.cz/program/porady/16846/foto09/04.jpg?1259765129>
- Obrázok 12* *Ich zdanlivo posledné stretnutie* 29
<http://img.ceskatelevize.cz/program/porady/1064048478/foto09/01.jpg?1438596925>
- Obrázok 13* *James Dean* 30
http://41.media.tumblr.com/bf2375fe826c103f74115c85a9bceaec/tumblr_inline_nztj4pFwsA1rfjef1_1280.jpg
- Obrázok 14* *Liz Taylor v rozprave s Jamesom (1956)* 31
http://images.sfae.com/product_images/preview/2398.jpg
- Obrázok 15* *Marlon Brando* 32
<http://k07.kn3.net/6B9ECB1CC.jpg>
- Obrázok 16* *Brando na Tahiti so svojou mladomanželkou* 33
http://www.janesoecania.com/tahiti_historical4/brando1.jpg
- Obrázok 17* *Marcello Mastroianni* 34
<https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/236x/d2/36/79/d23679b5f7567a44b2c9759760fe8d56.jpg>
- Obrázok 18* *Sophia Loren* 35
<http://fashionnews.zalando.co.uk/wp-content/uploads/2011/09/Sophia-Loren2.jpg>
- Obrázok 19* *Z filmu „Horalka“* 36
<http://www.odaha.com/sites/default/files/vittorio-de-sica-horalka-1.jpg>
- Obrázok 20* *Carlo Ponti s novonarodeným synčekom v rukách Sophie* 37
<https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/736x/bb/f3/79/bbf379a21812124cc1287cc6b7d8c025.jpg>
- Obrázok 21* *Audrey Hepburn* 38
http://coquettishglamour.com/wp-content/uploads/2014/05/audrey_hepburn_2.jpg
- Obrázok 22* *Audrey pózuje na golfovom ihrisku* 39
<http://www.creativelydifferentblinds.com/BlindImages/635.jpg>
- Obrázok 23* *Marilyn Monroe* 40
<https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/736x/18/bb/00/18bb00f23654302d76c8b923b73fa345.jpg>

- Obrázok 24 *Mladá neznáma a šťastná Norma Jean ako nádejná fotomodelka* 41
[http://1.bp.blogspot.com/-mayircSJ-vCg/UbxDh5AyV1I/AAAAAAAAAFES/Mieo4_sekro/s1600/Beautiful+Photographs+of+Marilyn+Monroe+by+Andre+de+Dienes,+1949+\(10\).jpg](http://1.bp.blogspot.com/-mayircSJ-vCg/UbxDh5AyV1I/AAAAAAAAAFES/Mieo4_sekro/s1600/Beautiful+Photographs+of+Marilyn+Monroe+by+Andre+de+Dienes,+1949+(10).jpg)
- Obrázok 25 *Ako slávna herečka Marilyn Monroe, už ťažko závislá na liekoch* 43
<https://pbs.twimg.com/media/CfN7z2uWsAAMtFW.jpg>
- Obrázok 26 *Salvatore Ferragamo a Sophia Loren na skúške obuvi* 46
<http://www.fakeblack.com/wp-content/uploads/2015/07/7-e1436868857330.jpg>
- Obrázok 27 *Sandále „Kimo“* 47
http://www.findelahistoria.com/web/wp-content/uploads/2015/06/jane_fonda_barbarella_promo_1968j_VDeHGd2.sized_.jpg
- Obrázok 28 *Červený springolator zo 60. rokov s funkčnou stielkou* 48
http://cdn.shopify.com/s/files/1/0431/9649/products/red_springolator_heels_shoes_to_p_1024x1024.jpg?v=1412230142
- Obrázok 29 *Jane Fonda na promo fotkách k filmu v spomínaných kozačkách* 49
<http://static1.1.sqspcdn.com/static/f/273382/7558382/1278001856637/kimo.jpg?token=8ZSTlh33cXeqrSuZWeelXwUxkOA%3D>
- Obrázok 30 *Audrey Hepburn s mamou u Ferragama pri skúške obuvi* 49
http://elle.in/assets/Uploads/_resampled/SetRatioSize609500-tumblr-nfa9iuaKyC1r41rcao1-1280.jpg
- Obrázok 31 *Lodičky od Rogera Viviera pre Christiana Diora, 50. roky* 50
<http://onthisdayinfashion.com/wp-content/uploads/2011/01/Roger-Vivier-pink-vintage-kitten-heel.jpg>
- Obrázok 32 *Massaro pre Coco Chanel* 51
http://1.bp.blogspot.com/-uax6K3N91j8/T2O0_0k_ARI/AAAAAAAAAEBw/zQXO0gscYHg/s1600/06+1963-1965+%257C+Massaro+for+Chanel+s.jpg
- Obrázok 33 *Dámske gamaše podľa návrhu Johna Kirbyho* 52
COX, Caroline; *SHOES*; London, Apple Press, 2012; ISBN 978-80-249-2618-6. Str.105.

- Obrázok 34 Roger Vivier pre YSL, spolu nastolili nový trend..... 53
<https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/736x/40/fb/21/40fb2127a32a57893910a91bdf86bfd9.jpg>
- Obrázok 35 W. Travilla a M. Monroe pri kostýmovej skúške pre rolu Lorelei, filmu „Páni majú radšej blondínky“ 56
<http://prettycleverfilms.com/files/2013/06/travilla-and-marilyn.jpg>
- Obrázok 36 Návrh asi najznámejších Travillových šiat pre Marilyn. 56
http://41.media.tumblr.com/c9ce394900fb6b0d41db5a6fffe01bb0/tumblr_njsehmRYmo1swhcebo2_1280.jpg
- Obrázok 37 Marilyn Monroe vo veľmi zvláštnom, až nenositel'nom strihu obuvi, ktorý pravdepodobne nosila pre uvoľnenie chodidiel, keďže je vidieť aj jej deformity palcov z úzkych špičiek obuvi tej doby (1953). 58
<http://www.harpersbazaar.com/celebrity/latest/news/g6738/marilyn-monroe-milton-h-greene-douglas-kirkland-exhibition/?slide=4>
- Obrázok 38 Kopyto s pripraveným základným strihom lodičiek 59
- Obrázok 39 Hotové stielky s výstuhou klenku z výroby 59
- Obrázok 40 Brúsenie a úprava podpätkov..... 60
- Obrázok 41 Marilyn Monroe na skúške šiat pre rolu Lorelei v „Páni majú radšej blondínky“ 61
<https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/236x/cc/13/7e/cc137e947b57bcbb4ad5ae5ff6cba422.jpg>
- Obrázok 42 Bojové podmienky v procese práce na modeloch 62
- Obrázok 43 Použitá látka a našívanie gombíkov cez ušká 62
- Obrázok 44 Spôsob viazania a návod 63
- Obrázok 45 Ukladanie jednotlivých remienkov a farieb na zvršku 63
- Obrázok 46 Obojstranné stehovanie do lemu krajov..... 64
- Obrázok 47 Rozšíty podväzkový pás s medzi podšívkovými výstuhami 65
- Obrázok 48 Dokončovacie práce na krytkách 65
- Obrázok 49 Rozrobená práca na krytkách a zároveň hľadanie v tvaroch 66
- Obrázok 50 Dolad'ovanie finálneho strihu 66
- Obrázok 51 Príprava zvrškov pred napínaním a stehovanie krajov..... 66
- Obrázok 52 Záverečné kompletovanie a začisťovanie krajov 67

<i>Obrázok 53</i>	<i>Rozmiestnenie výstuhu na látku pred zažehľovaním .....</i>	<i>68</i>
<i>Obrázok 54</i>	<i>Vyberanie zapínania.....</i>	<i>68</i>
<i>Obrázok 55</i>	<i>Dámska golfová rukavica na ľavú ruku .....</i>	<i>69</i>
<i>Obrázok 56</i>	<i>Hľadanie tvaru v špičke .....</i>	<i>69</i>
<i>Obrázok 57</i>	<i>Zosadzovanie šiat .....</i>	<i>70</i>
<i>Obrázok 58</i>	<i>Začiatok vyšívanych zvrškov .....</i>	<i>71</i>
<i>Obrázok 59</i>	<i>Výber usne na lodičku a skúška odolnosti prilepenej perličky .....</i>	<i>71</i>

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha P I: Moodboardy a farebnosť

Príloha P II: Návrhy

Príloha P III: Strihy

Príloha P IV: Začaté návrhy mimo výsledný koncept

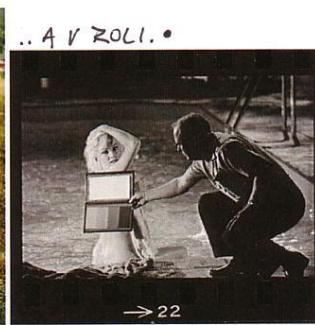
Príloha P V: Dokumentačné fotografie modelov

PRÍLOHA P I: MOODBOARDY A FAREBNOSŤ

• VŽIVOTE ..

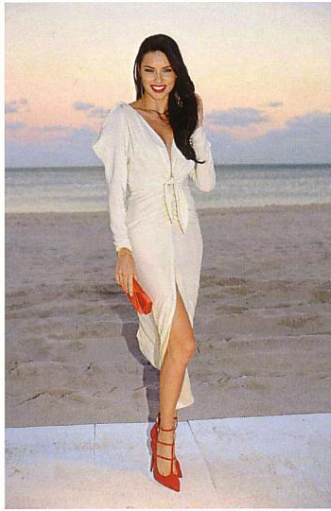

.. A V ZOLI. •

→ 22

• M.M. •

→ ROMANTICKE

→ NEŽNE

→ A NEVINNE

→ ELEGANTNÉ vs. SEXY
→ A PROVOKATÍVNE ..

PRÍLOHA P II: NÁVRHY

23.2.196

1/111

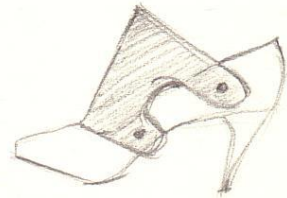
ČIERNE ŠATY
A RUŽOVÉ:
(na dostihovke)
(ZEMBOVICE)

plst / mial
ČIERNY KLOBÚK
→ šnúr, šnúr / čierna

ZÁKLAD?

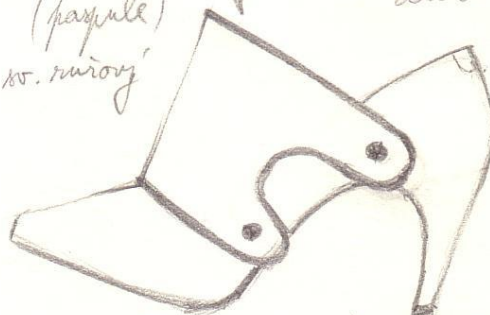
na rlaty' mlatá'rdy' knoflík?
(dat' vyrobiť - ako šoumka
náčínice)

+ RŮZ. GOLF. RUKAVICA
a čierne očiadiare

MALE ČIERNE

LEM
(papule)
kt. ružový

čierna podšev

4ks

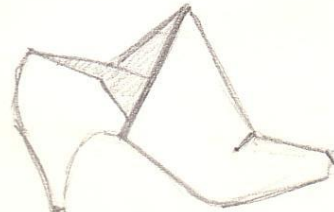
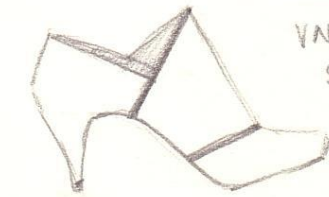
alebo obyč. Manag

pojde to
to bude?

ŤAŽKOPADNE?

VNÚT.
STRANA

ZAPÍNANIE
NA BULDOX
čistá linia

2 farby bez?
lema

A USEŇ?

či čisto čierne ??

PERLICKY?

2/M2

24.2.2016

VKŠIVANÉ
LODICKY

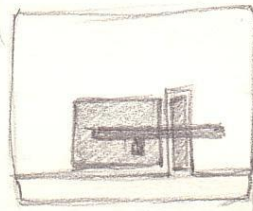
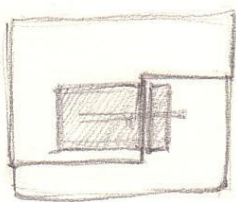

↳ SOMETHING'S GOT TO GIVE ŠOU

↳ na klacku? rebarku?
+ kapinanie

MALINKÁ
KABEČKA

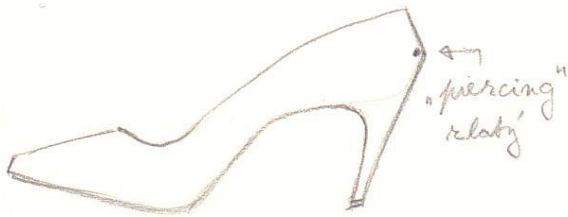

↳ veľa vyšívania na šablonu

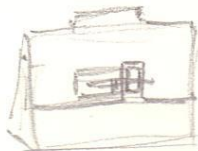
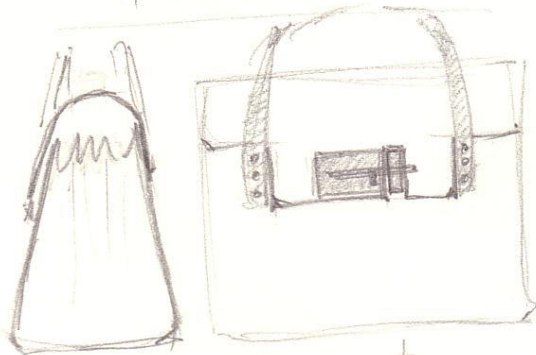

+ BROSK. ?
useň .

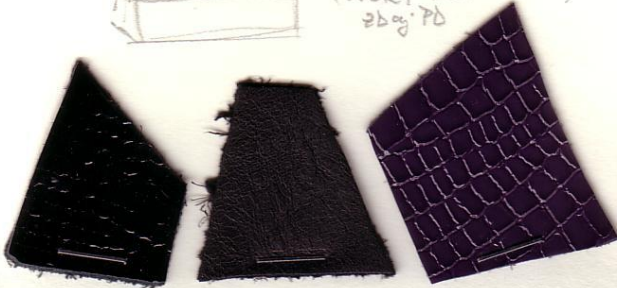
1/ M3 ČIERNÁ REPRESENTAT.
 L (2 PÁRY) VERZIA:

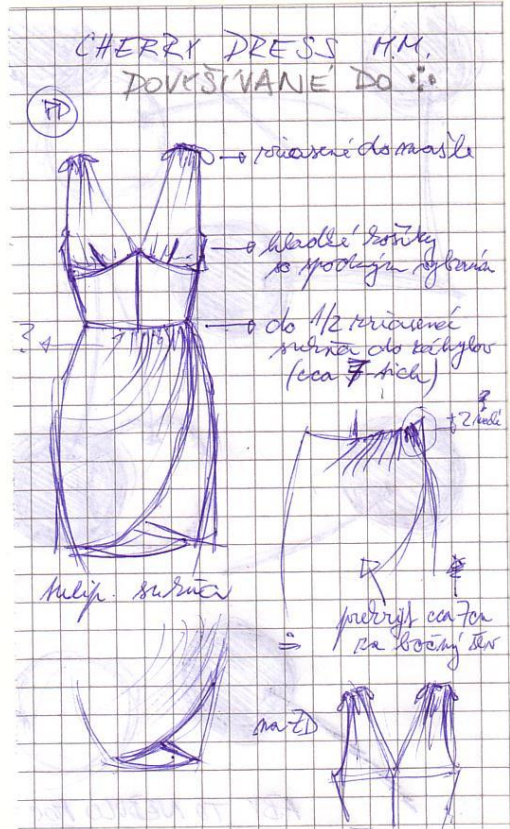
→ kratšie sa na kopytko
 (so káblom)

↓ veľa detajlov
 na PS
 (NEKÁ' ROVNAKO)
 26.03.16

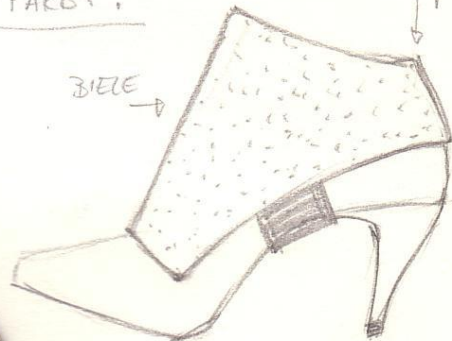
24.2.2016

↓ NA FOTENIE:

- + meter
- + kvet. rástera
- + jednoduché ložičky a dáim. prídečky (na moll. kopytko)

FARBY?

JEDNODUCHÁ VERZIA

3/4M

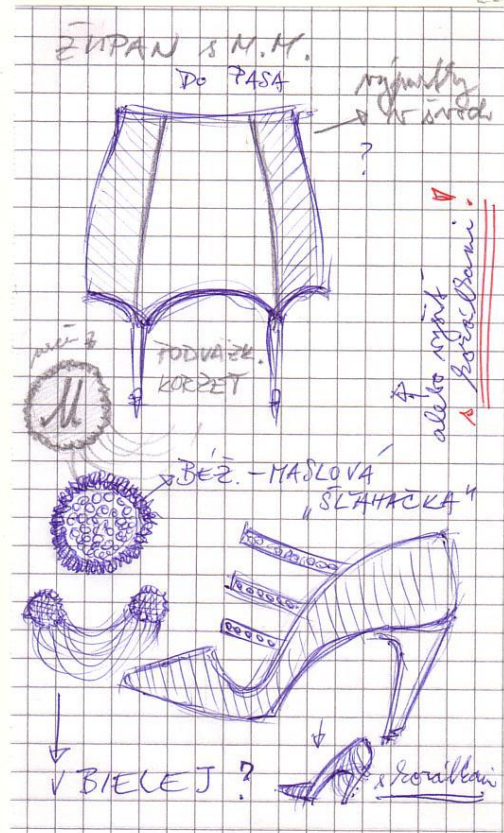
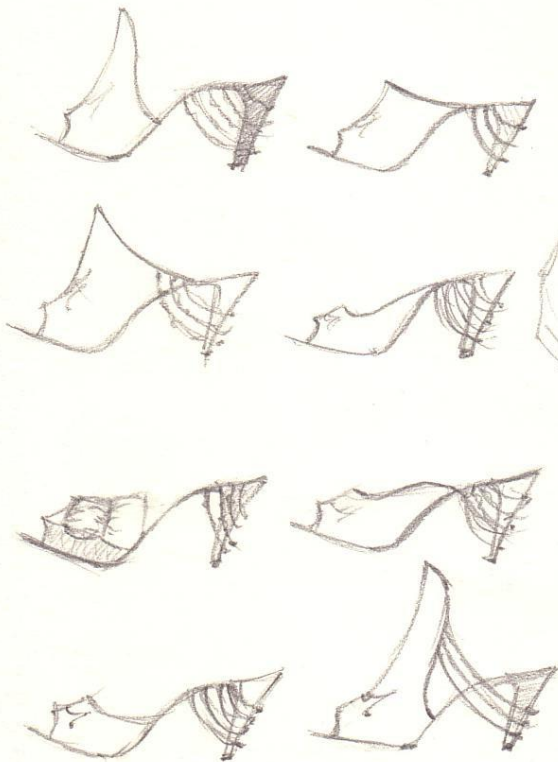
MONOGRAM:

22.2. '46

Mell*

M M*

* M M M

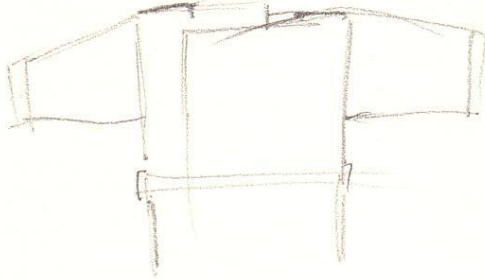
ŽUPAN ko 50. tisíc?
alebo TRAVILLA?
alebo

5/174

1.3.16

ZAPRAVENIE KRAJOV

- horných olemovaní? aj rozparkoví? =
- dolné na 4cm
- tubársové na 1,5 max

↓ z toho stuhu bez tubársov

KOMBINOVANE MATERI.

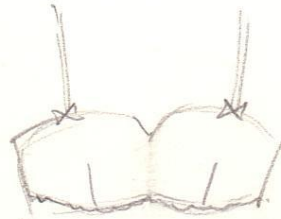

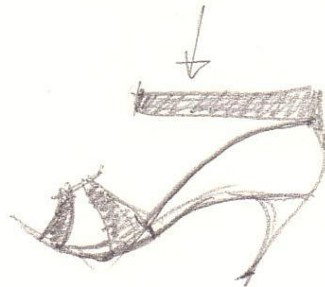
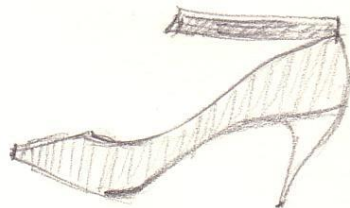
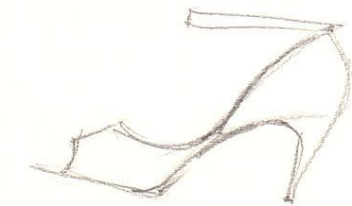
17.3.'16

H.M. alav
1/16 → PIN-UP GIRL

VYSOKÉ
DO PASA

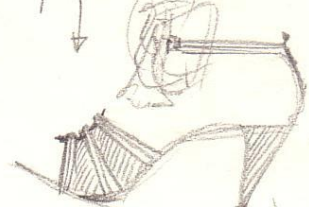
ZAPÍNANIE V ZD
NA GOMBÍKY
+ TENKÝ "ŽUPAN" = ±

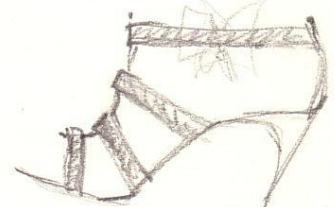
pletené pumpy
("NAŽAFIKX")

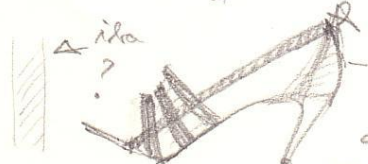
pod nra =

(na nra?) ↑

celá vypletená
→ koverovanie
na maštinu v kachu
(kateinovú =) ?

bez rodného
pumpy
alebo plne usmiev
rypodloz.

11.4.16

2/M6

Košik → alebo prútový?

↓ bez dna

- háčkovany brok. / biela?
- + biela šatka na (dno)
- na vlnu obalit men

↓
malý dnom

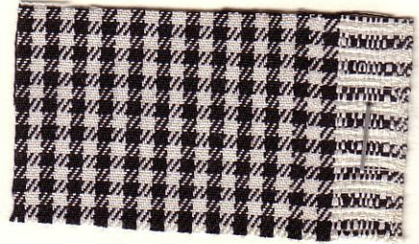
→ dlhším ako remienky?
= oblika priestor dno
Nedeterminovaním uschitov

→ k príadne?
+ k) usne duo a rúčky

2/M7

ŠATY - M1
KABAČIK
A KLOBUČIK
→ podľa ↙ návrh

1.4.96

2/M3

K2. FARU → KLOBUČIK

25.2.198

→ ihličnato zelený s perličkami bielymi
(marokjani)

→ jednod. 50'

DAT VYROBIT V "TONAK"

+ CESTOVNÁ ČIERNA TAŠKA - M3

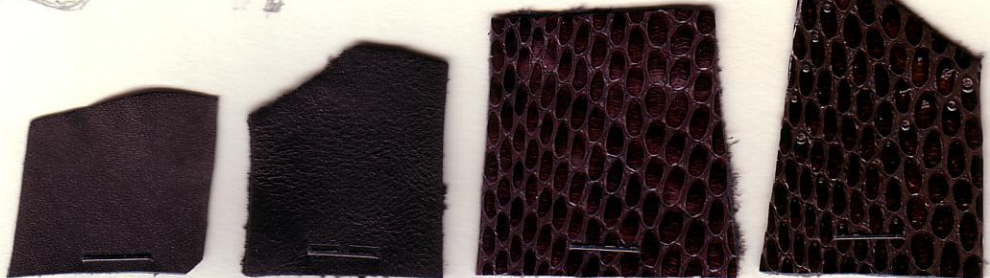
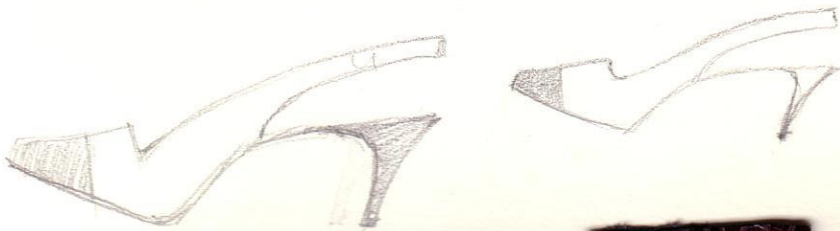
+ ČIERNE MONK-POLOBOTKY - M1

+ MALÁ KABELKA NA ZETIAZKU - M2

+ TOPÁNKY S OTVORENOU PÄTOU

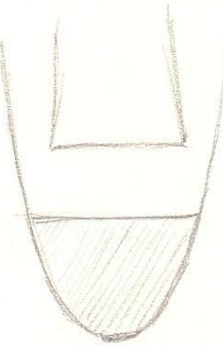
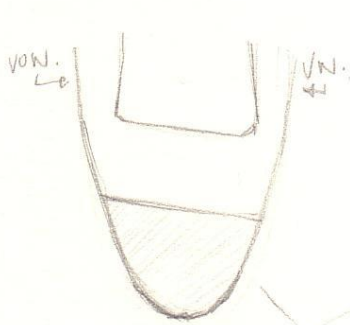
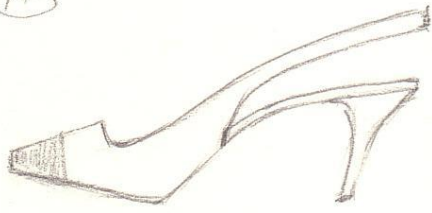
A PLNOU ŠPIČKOU (USENJ + TEXTIL)

ita no šatami

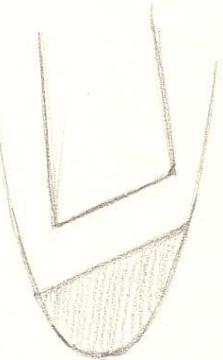
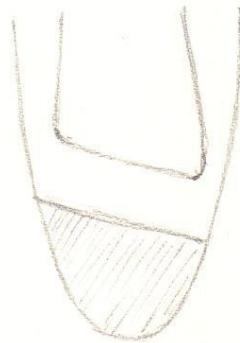

3/17

28.4.2016

OBEN:

VON.

VON.

VON.

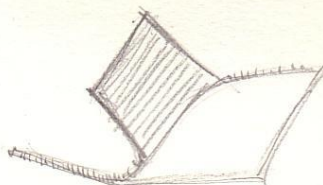
VON.

9.5.16

1/18

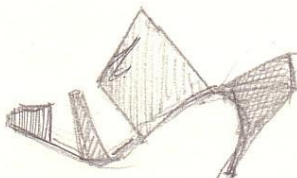
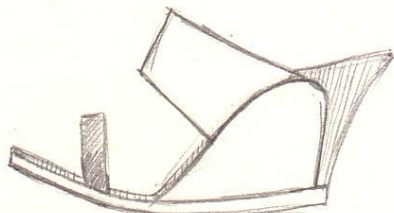
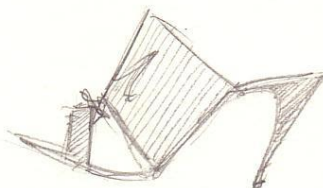
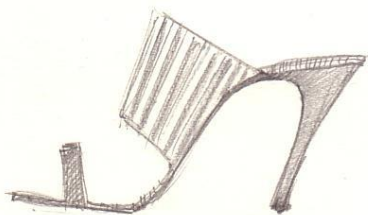
ala MM

→ k originálu
Mosilya Nowoc

NA NOSITELNÝ STRIH

PRÍLOHA P III: STRIHY

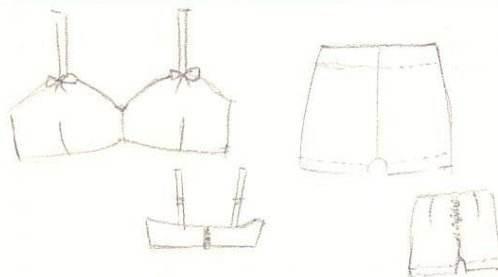
26.3. '16.

STRIHY:

"PLAVKY"

ZÁKLADY STRIHOV:

<p>BURDA 12/2014 K/Modeln 123 - 125 <u>V.38</u></p> <p>PODPRSENKA</p>	<p>BURDA 6/2014 K/Modeln 124 <u>V.38</u></p> <p>ŠORTKY</p>
---	--

SANDÁLA

práčka dvojmo
od špičky
civka miera
5m/

② 9,5
③ 13,5
④ 15,5
⑤ dolo päty 44 cela dĺžka

4L → 05200BZ ← 4P
3L → 02005BRO ← 3P
2L → 200BBRO ← 2P

2m/

právan ľavon

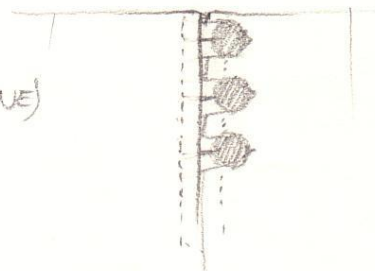
15,5 cela
mli trošinka (aj šilka)
+ B podšívokina

VIAC Z
1. NEČIHOZ
2+3. STIAHNUTE
4. VOLNEJSIE (PRUŽNEJSIE)
1. NEČIHOZ
kroch napant pri napinani

→ pokrač.

- ŠORTKY V ZD ZAPÍNANÉ NA ZIPS, KOMBINOVANÉ (ORDOBNE) S GOMBÍKMI V HORNEJ ČASTI, ZAPÍNANÝMI CEZ OČKA PRÍŠITÉ ZIPSOVÍM ŠVOM ĽAVEJ STRANY ZD.

- PODPRSENKA V ZD ZAPÍNANÁ NA GOMBÍKY S PODKRYTOU Z PRAVEJ STRANY.

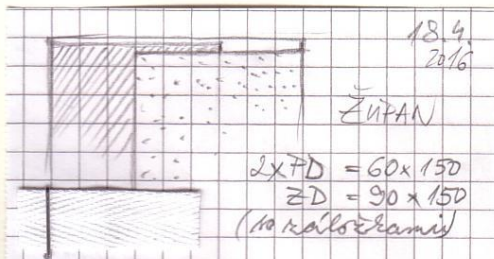

"PODV. PA'S + ŽUPAN"

3.4.2016

ZÁKL. STRIHU:

BURDA
9/2012
K) modelu
rubne 133
V. 38
PODVEZK.
PA'S

- ploché ševy 30cm + 30cm po ŽD je vyškubá
- olemovať všetký okraje karbonom kopírovan š. 1cm (na cele 10m)
- na 2x naškovať a prešitť ošedobne
- rohy šlopy odšit'
- od ranného riva 30cm ↓ ošosi rúbača 8cm ↓ otvor na pátec šev, = v oboch bodoch dvorita' povleka (na dotik šit')
- v prednom krají 33cm od hornéj šlopy rohu najjemne 150cm dlhé páse o šírke 6cm (hotore)
- karovať obilý okraj na 146cm + dvojica kalozka 2+4) ručne

(→ KOMPLET PŘEMODELOVANE')

pozn.:

- ŽD podv. pásov kapinový na patentový s podšitým na pravej strane; v predných a zadných švoch ploché sedobne vyjmutý s šírku 3-5mm; celovytváraný.
- švih pantofličku vychádza z ♥, prepojenie s kopyčkami.

PANTOFLIČEK
(švih na štrikku)

prilehly
STRIH KUCHOVY
+ medzipošivka

ŠATY ("MALE ČIERNE")

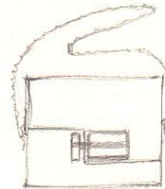
4.4.14

ZÁKL. STRIHU:

BURDA
11/2015
K modelu
118
V. 38
ŠATY

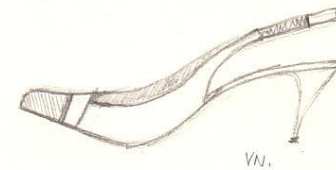
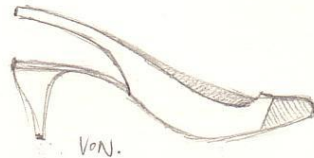

+ GOLFOVÁ RUKAVICA

- pozn.:

- púcháčikový, púšankové a rúchový vyšívaný dekaj, sú kapavene tvarované podľa účtov; všetky majú v ŽD v strede vypracovaný náčporek; kapávajú na h. o. + na rúpe v strede ŽD; obložený ľaný je kapavenny' ručne.
- dĺžka ručne od pasa je 65 cm.

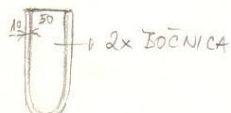
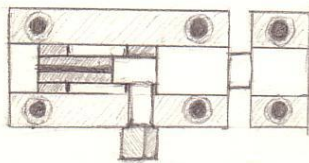
KABELKA

→ vyšívaná + vrchný materiál a podšívka = STRICH

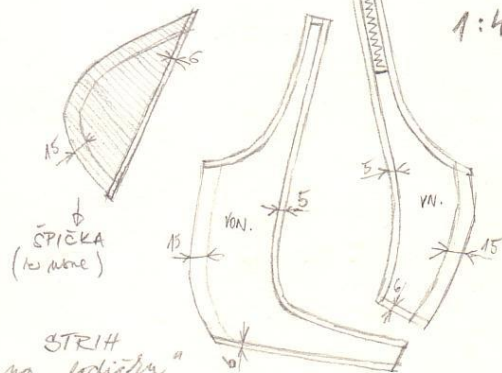
1:10 (ROZMERY v mm)

ZAPÍNANIE 1:1

VŠITA' PRUŽIŇKA (vr medzi)

STRICH na "lodičku" s obrátenou pätou

- šit' s vnútornou špičkou na obrátku.
- podšívka VON. na ŠPIČKOU v celku.

ŠATY :: (podľa mustangov)

29.4. '16

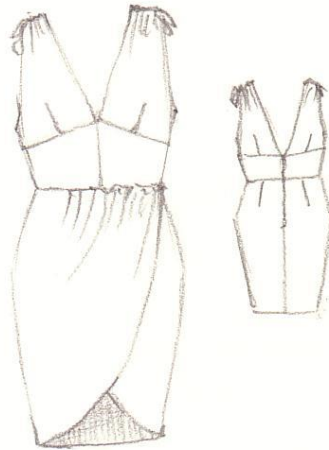
ZÁKL. STRIHU:

BURDA
6/2015
k mod. 112
V.38

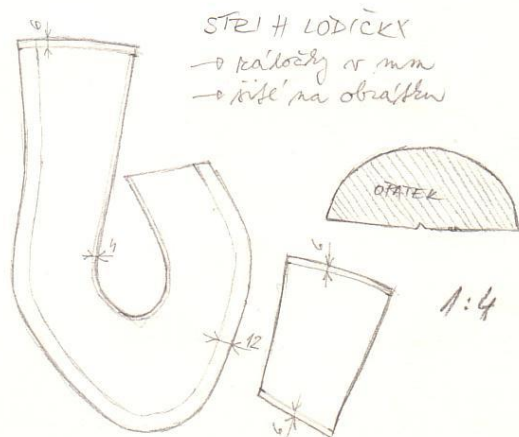
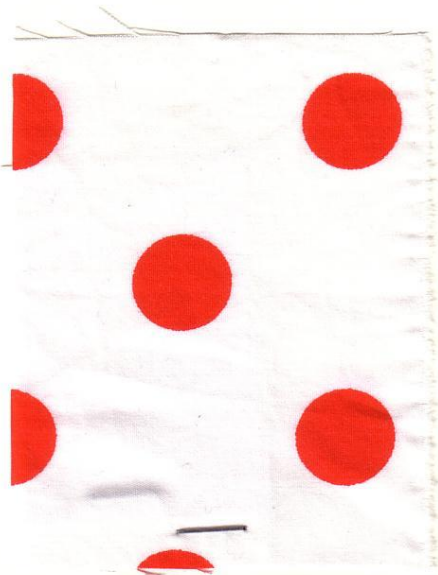
ZÁKL. ŠAT.
KORZETU

BURDA
1/2014
k mod. 115
V.38

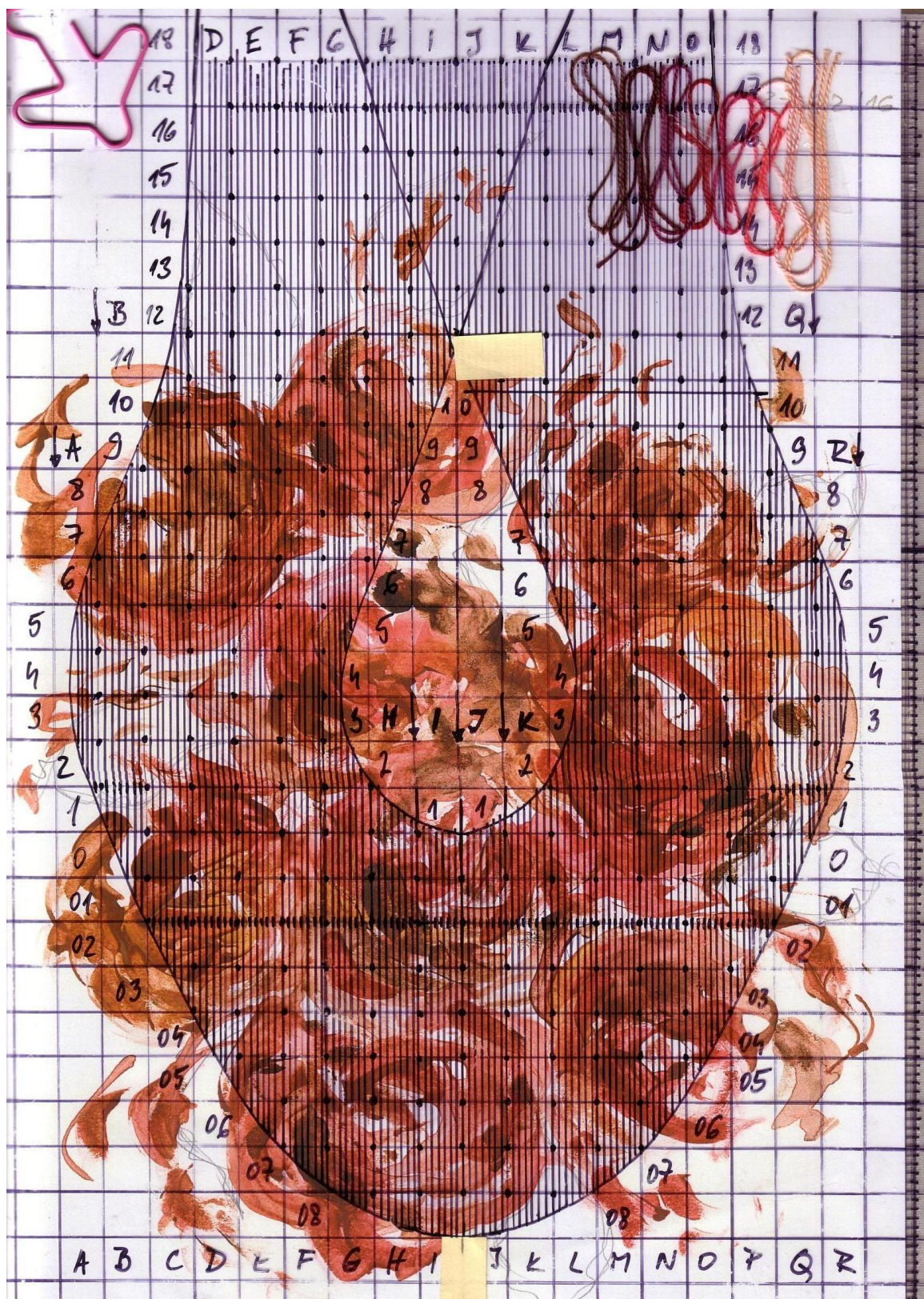
ZÁKL.
SUKNE

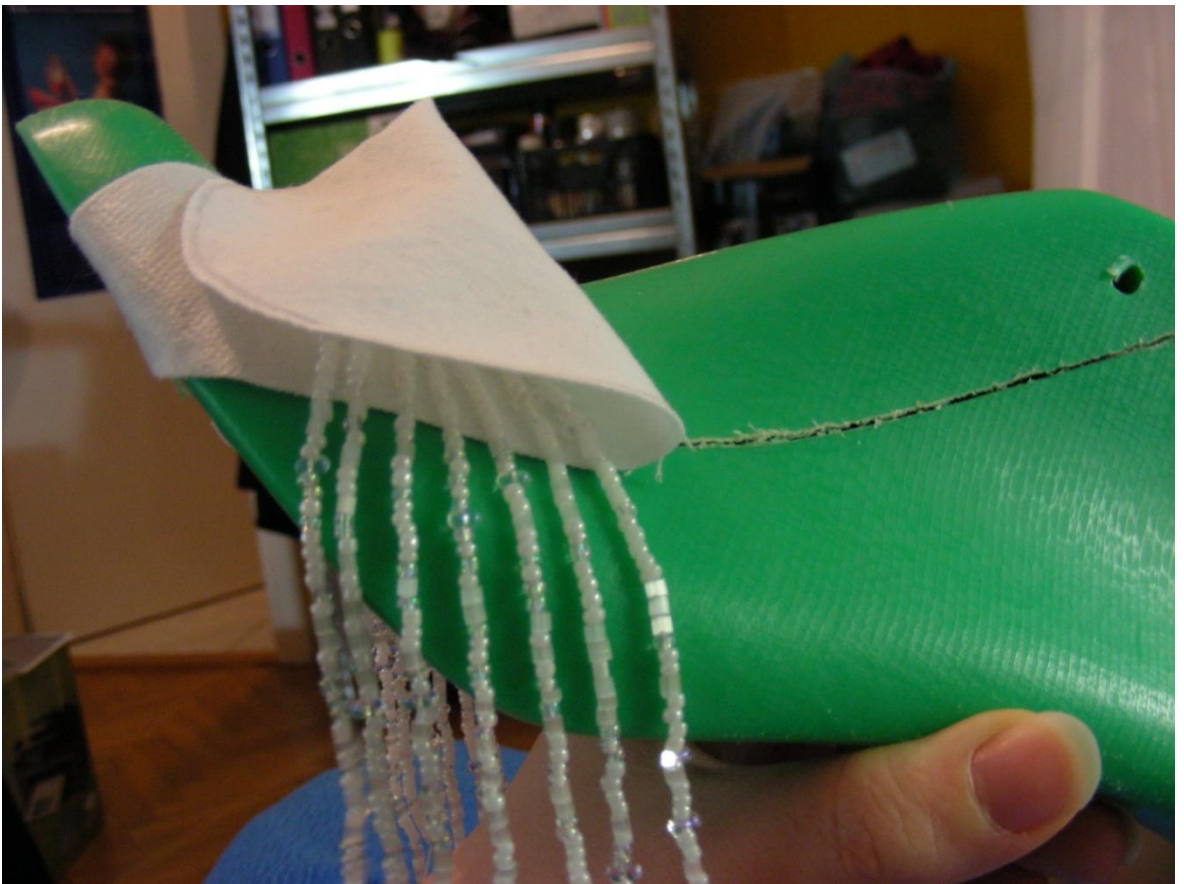

- pozn.: → vytrih. ier s vyťahom.
- miesto plecových švov vyjeme mašličkou alebo tenký a riatom. plecei by boli s rútkom, rútkom ozdobne mašlón.
- v strede 2D kapšanie na 20 cm rips + háčik a očko.
- celopodkúteľ do pasu.
- + bodičky jednoduchého strihu v černej mni.

PRÍLOHA P IV: ZAČATÉ NÁVRHY MIMO VÝSLEDNÝ KONCEPT

PRÍLOHA P V: DOKUMENTAČNÉ FOTOGRAFIE MODELOV

